

SPRAWOZDANIE

Wstęp do techniki cyfrowej

Informatyka 4i1 niestacjonarne

Semestr letni 2022

Bartłomiej Błaszczuk

236382

Spis treści

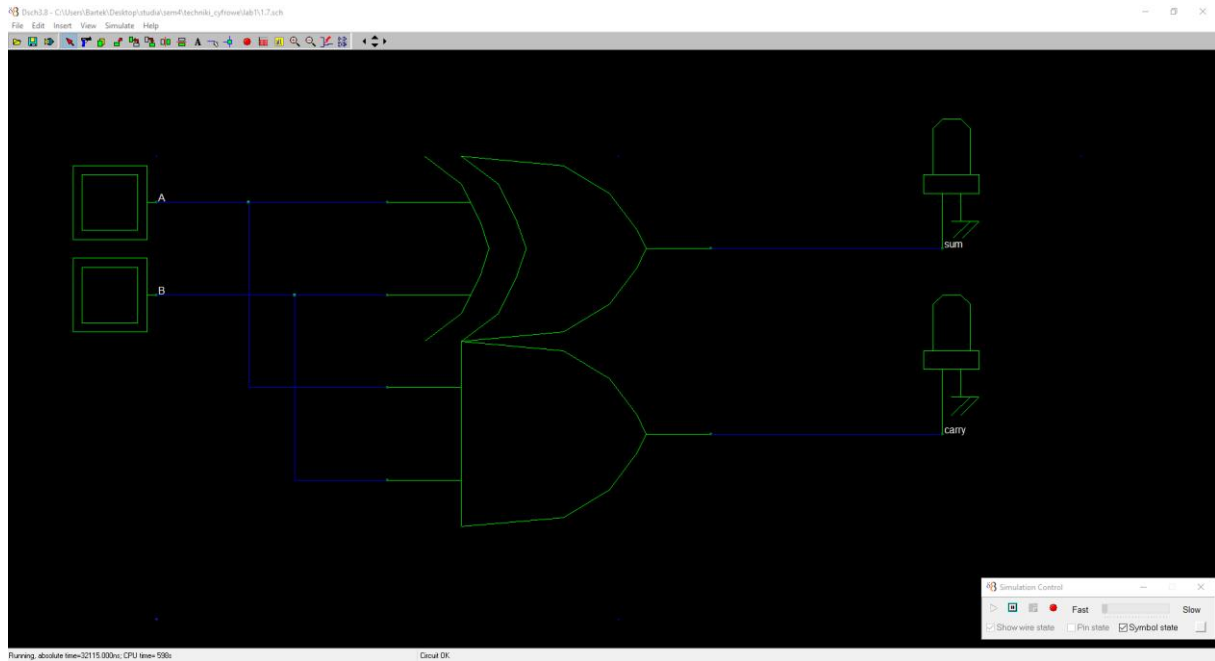
1.7 Półsumator	4
1.8 Pełny sumator jednobitowy	6
2.1. Multiplexer i demultiplexer 4-bitowy.....	9
2.2. Przerzutniki RS.....	12
2.3. Przerzutnik synchroniczny JK w układzie Master-Slave.....	17
2.4. Przerzutnik D, w wersji statycznej oraz transmisyjnej	19
2.5 Przerzutnik D wyzwalany zboczem.....	23
3.1. Trzybitowy licznik synchroniczny.....	25
4.1. Inwerter CMOS	27
4.2. Dwuwejściowe statyczne bramki logiczne CMOS	28
4.3. Bramka XOR, jako statyczna bramka logiczna CMOS	32
5.1. Transmisyjna bramka XOR.....	33
Tabela prawdy 1 Półsumator.....	5
Tabela prawdy 2 Pełny sumator jednobitowy.....	7
Tabela prawdy 3 Multiplexer	10
Tabela prawdy 4 Demultiplexer	10
Tabela prawdy 5 Przerzutnik RS asynchroniczny	13
Tabela prawdy 6 Przerzutnik RS synchroniczny	15
Tabela prawdy 7 Przerzutnik J-K Master Slave.....	18
Tabela prawdy 8 Przerzutnik D statyczny.....	19
Tabela prawdy 9 przerzutnik D wyzwalany zboczem	24
Tabela prawdy 10 Inwerter CMOS	27
Tabela prawdy 11 bramka NAND	28
Tabela prawdy 12 bramka NOR.....	29

Tabela prawdy 13 bramka XOR	32
Tabela prawdy 14 transmisyjna bramka XOR.....	33
Tabela wyników 1 Półsumator	4
Tabela wyników 2 Pełny sumator jednobitowy	7
Tabela wyników 3 Multiplexer i demultiplexer 4-bitowy.....	10
Tabela wyników 4 Przerzutnik RS asynchroniczny	12
Tabela wyników 5 Przerzutnik RS synchroniczny	15
Tabela wyników 6 Przerzutnik J-K Master Slave	18
Tabela wyników 7 Przerzutnik statyczny.....	19
Tabela wyników 8 Przerzutnik D transmisyjny	22
Tabela wyników 9 przerzutnik D wyzwalany zboczem.....	23
Tabela wyników 10 bramka NAND	28
Tabela wyników 11 bramka NOR	29
Tabela wyników 12 bramka XOR	32
Tabela wyników 13 transmisyjna bramka XOR	33
Schemat 1 Półsumator	4
Schemat 2 Pełny sumator jednobitowy	6
Schemat 3 Multiplexer	9
Schemat 4 Demultiplexer	9
Schemat 5 Przerzutnik RS asynchroniczny	12
Schemat 6 Przerzutnik RS synchroniczny	14
Schemat 7 Przerzutnik J-K Master Slave.....	17
Schemat 8 Przerzutnik D statyczny	19
Schemat 9 Przerzutnik D transmisyjny	20

Schemat 10 przerzutnik D wyzwalany zboczem.....	23
Schemat 11 licznik synchroniczny	26
Schemat 12 Inwerter CMOS	27
Schemat 13 bramka NAND	28
Schemat 14 bramka NOR	29
Schemat 15 bramka XOR.....	32
Schemat 16 transmisyjna bramka XOR	33
Przebieg czasowy 1 półsumator	5
Przebieg czasowy 2 pełen sumator	8
Przebieg czasowy 3multiplexer i demultiplexer	11
Przebieg czasowy 4 przerzutnik asynchroniczny.....	13
Przebieg czasowy 5przerzutnik synchroniczny.....	16
Przebieg czasowy 6 przerzutnik J-K SM	18
Przebieg czasowy 7przerzutnik D statyczny	20
Przebieg czasowy 8przerzutnik D transmisyjny.....	22
Przebieg czasowy 9 przerzutnik wyzwalany zboczem.....	24
Przebieg czasowy 10 bramki CMOS.....	31

1.7 Półsumator

Funkcja SUM jest zrealizowana za pomocą bramki XOR, funkcja CARRY z wykorzystaniem bramki AND. Poprawne działanie należy zweryfikować w symulacji.

Schemat 1 Półsumator

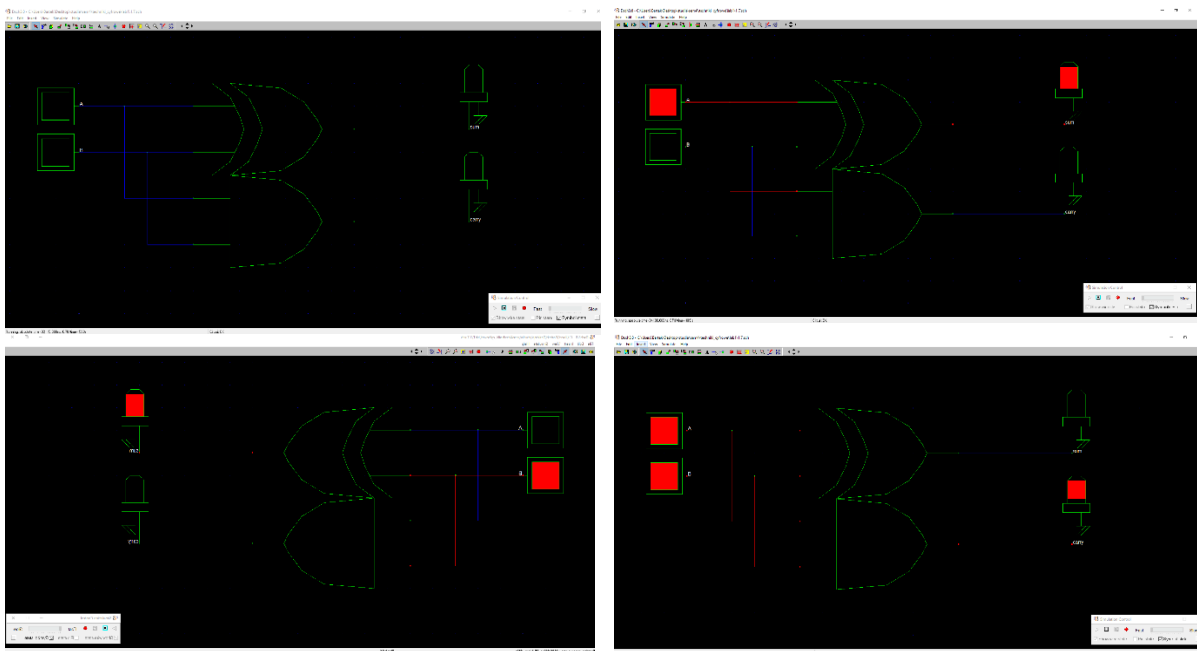
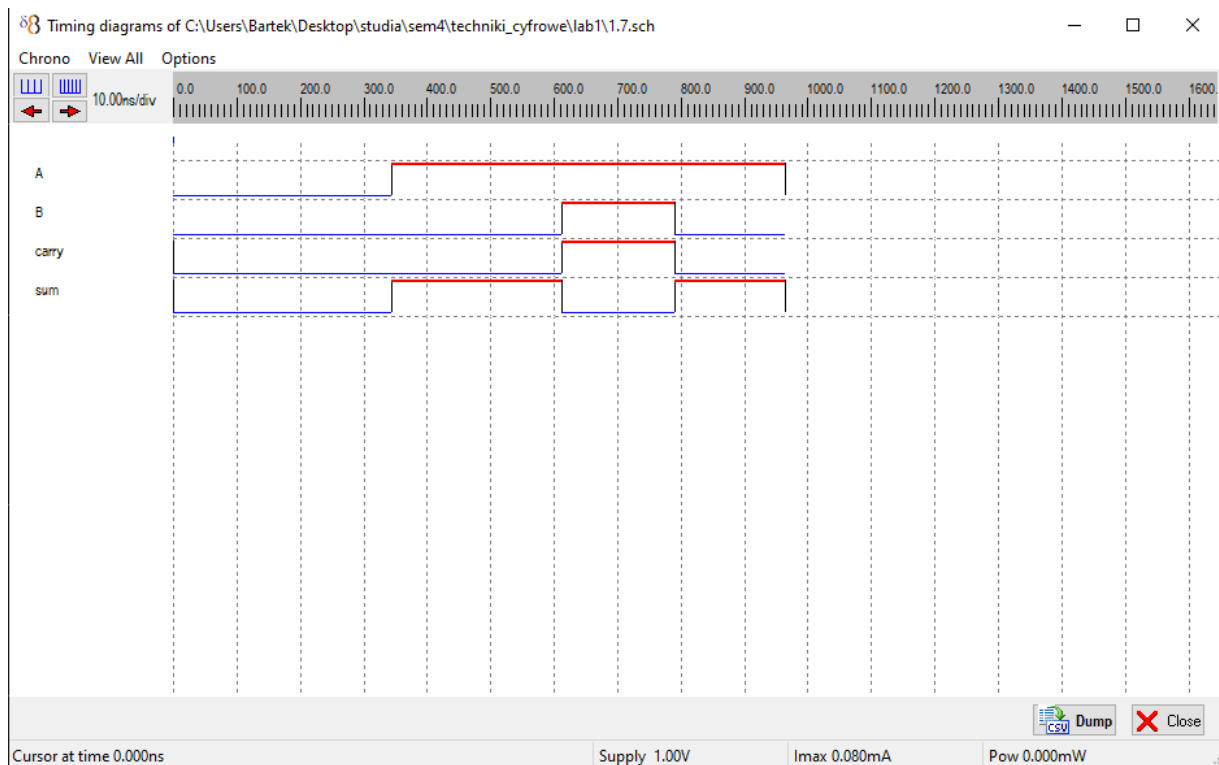

Tabela wyników 1 Półsumator

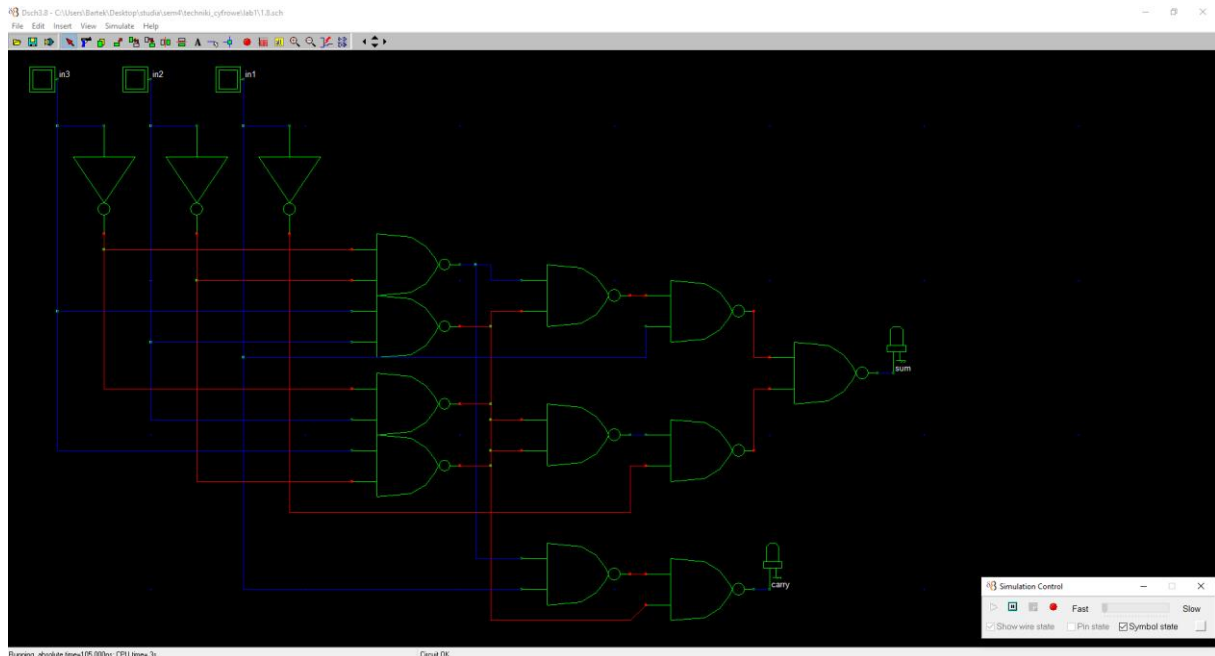
Przebieg czasowy 1 półsumator

A	B	CARRY	SUM
0	0	0	0
0	1	0	1
1	0	0	1
1	1	1	0

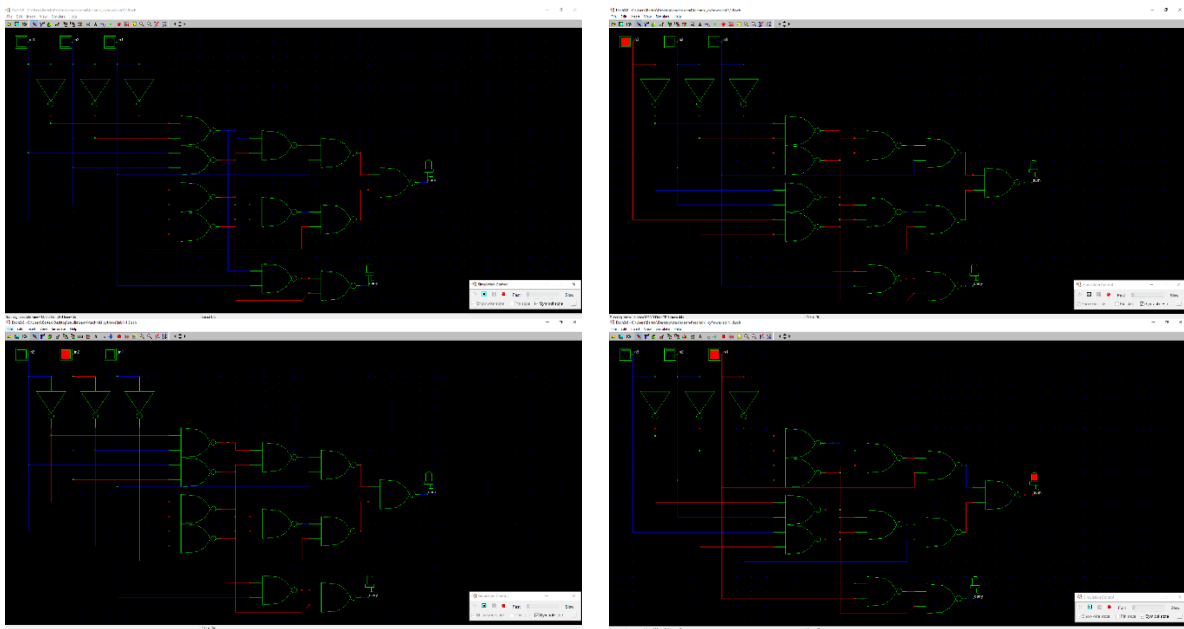
Tabela prawdy 1 Półsumator

1.8 Pełny sumator jednobitowy

Układ ten posiada trzy równoważne wejścia oraz jedno wyjście dwubitowe. Działanie tego układu polega na zliczaniu jedynek logicznych obecnych na wejściach oraz podawaniu ich liczby na wyjściu, w postaci liczby binarnej w kodzie naturalnym. Wyjście SUM to młodszy a CARRY to starszy bit tej liczby.

Schemat 2 Pełny sumator jednobitowy

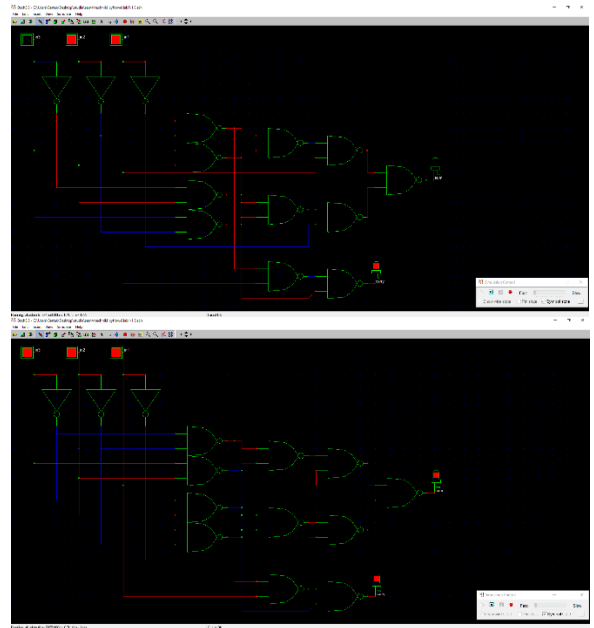
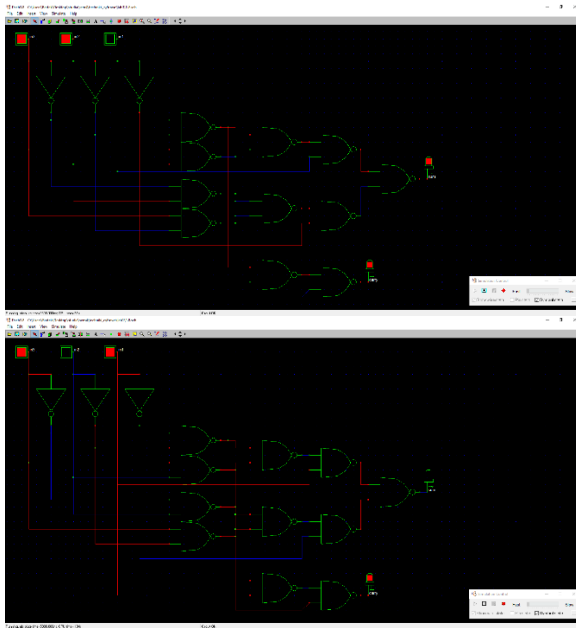
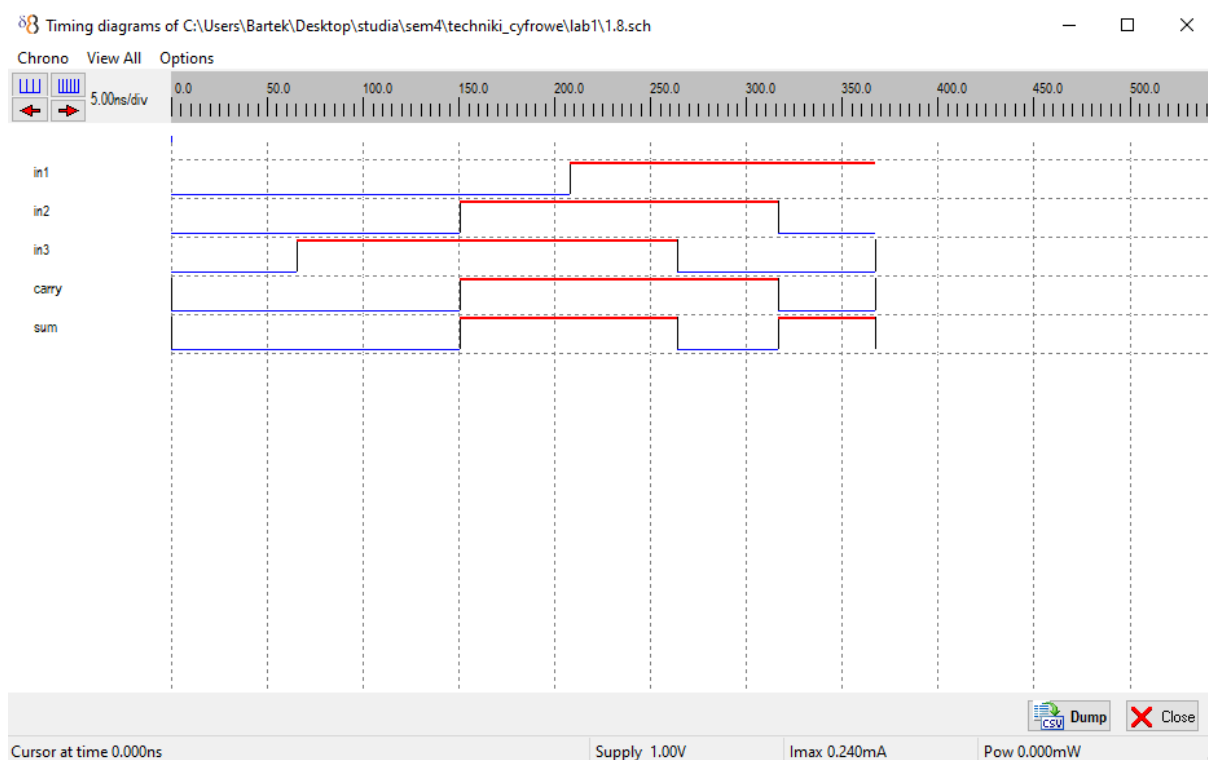

Tabela wyników 2 Pełny sumator jednobitowy

A	B	C	CARRY	SUM
0	0	0	0	0
0	0	1	0	1
0	1	0	0	1
0	1	1	1	0
1	0	0	0	1
1	0	1	1	0
1	1	0	1	0
1	1	1	1	1

Tabela prawdy 2 Pełny sumator jednobitowy

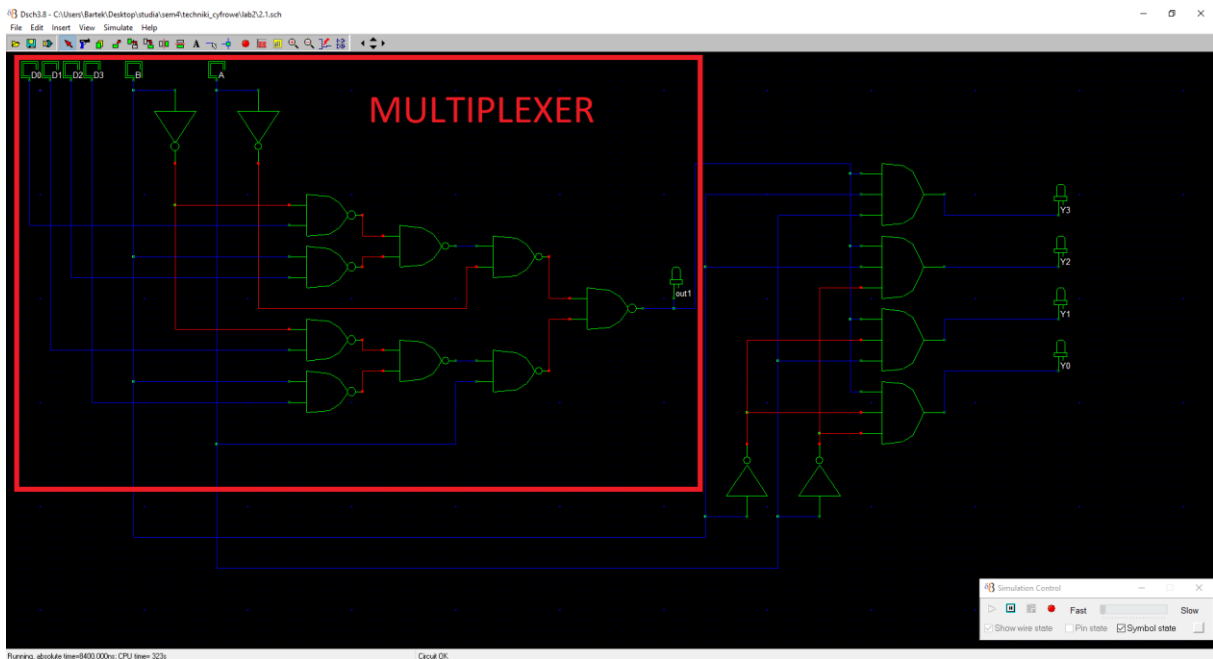

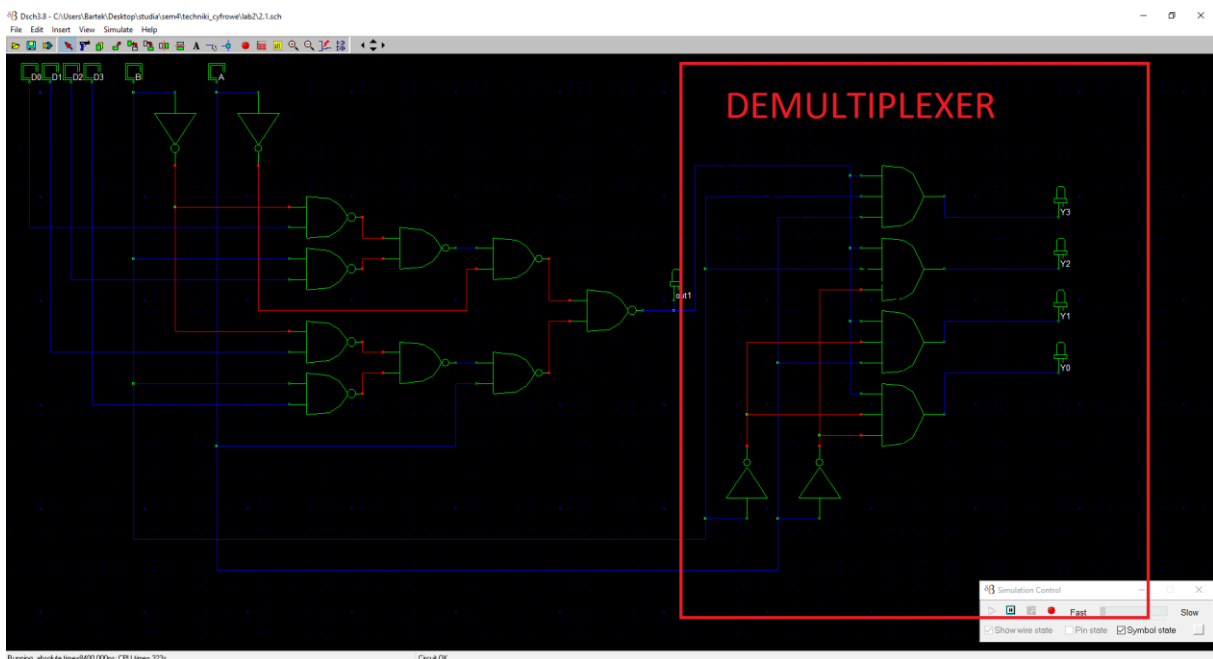
Przebieg czasowy 2 pełen sumator

2.1. Multiplexer i demultiplexer 4-bitowy

Multiplexer (selektor danych) jest układem cyfrowym posiadającym n wejść danych, jedno wyjście y oraz wejścia adresowe. Na wyjściu y pojawia się stan wejścia danych, którego numer (adres) podany został na wejścia adresowe. Przykładowy projekt dotyczy układu z czterema wejściami danych D0, D1, D2, D3, z jednym wyjściem Y oraz dwoma wejściami adresowymi A i B.

Schemat 3 Multiplexer

Schemat 4 Demultiplexer

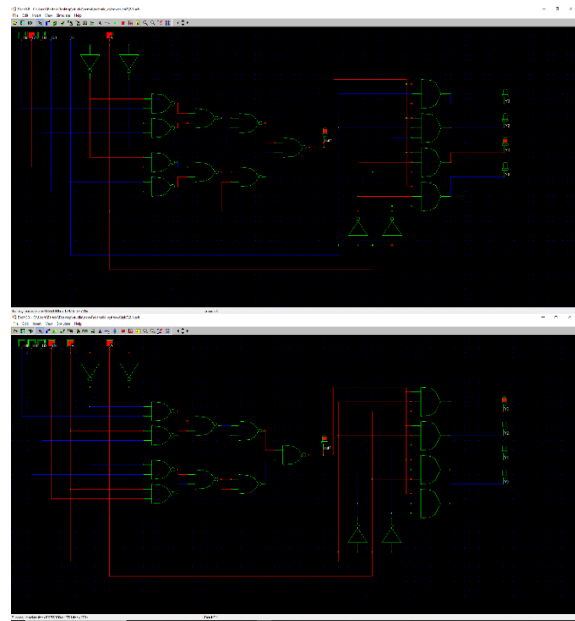
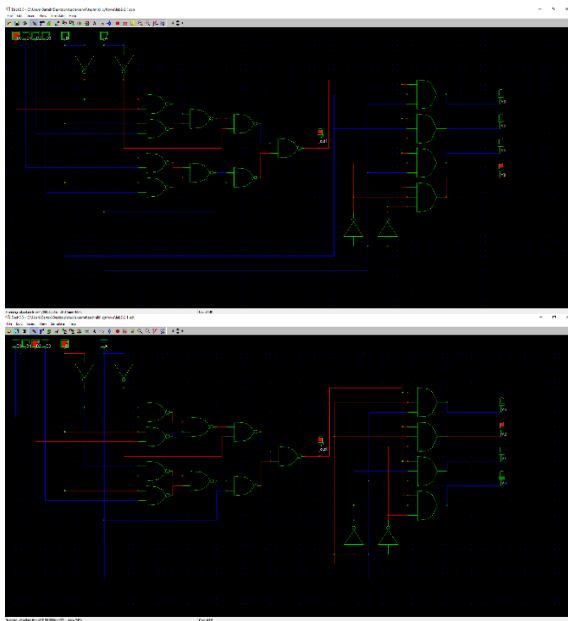

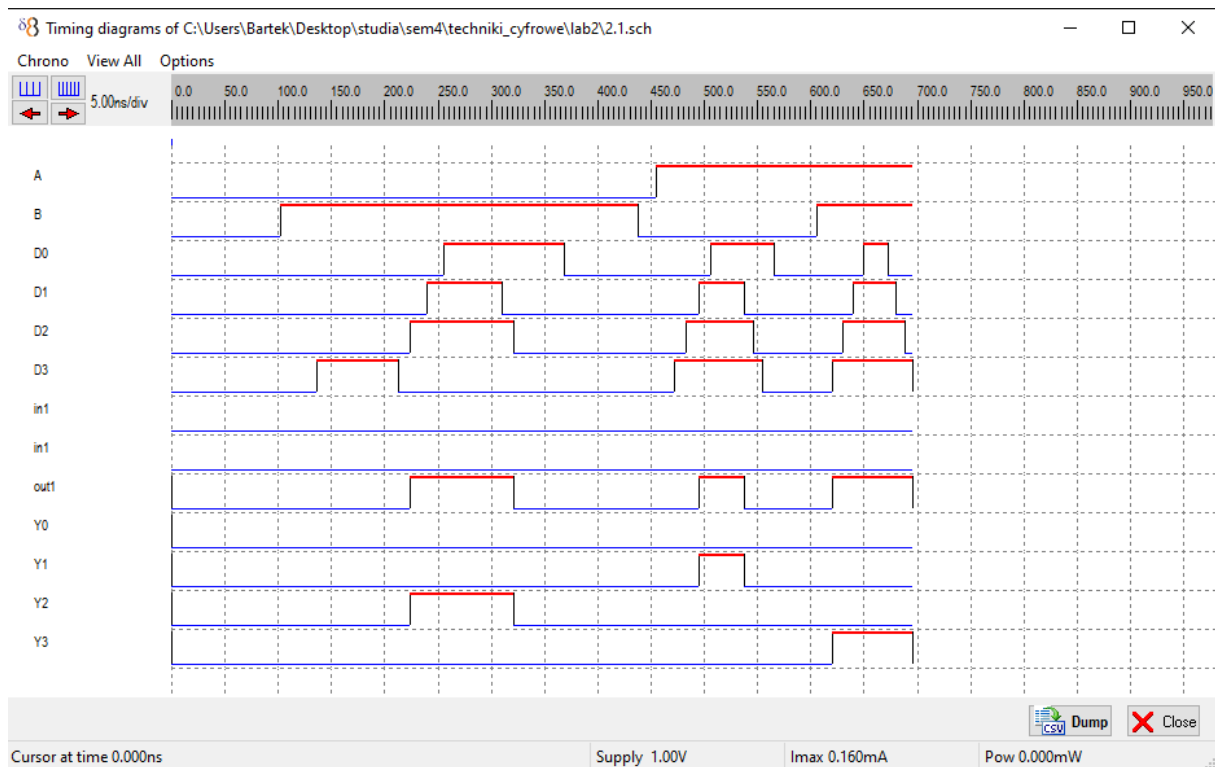
Tabela wyników 3 Multiplexer i demultiplexer 4-bitowy

B	A	D0	D1	D2	D3	Y
0	0	0	X	X	X	0
0	1	X	0	X	X	0
1	0	X	X	0	X	0
1	1	X	X	X	0	0
0	0	1	X	X	X	1
0	1	X	1	X	X	1
1	0	X	X	1	X	1
1	1	X	X	X	1	1

Tabela prawdy 3 Multiplexer

B	A	G	Y0	Y1	Y2	Y3
X	X	0	0	0	0	0
0	0	1	1	0	0	0
0	1	1	0	1	0	0
1	0	1	0	0	1	0
1	1	1	0	0	0	0

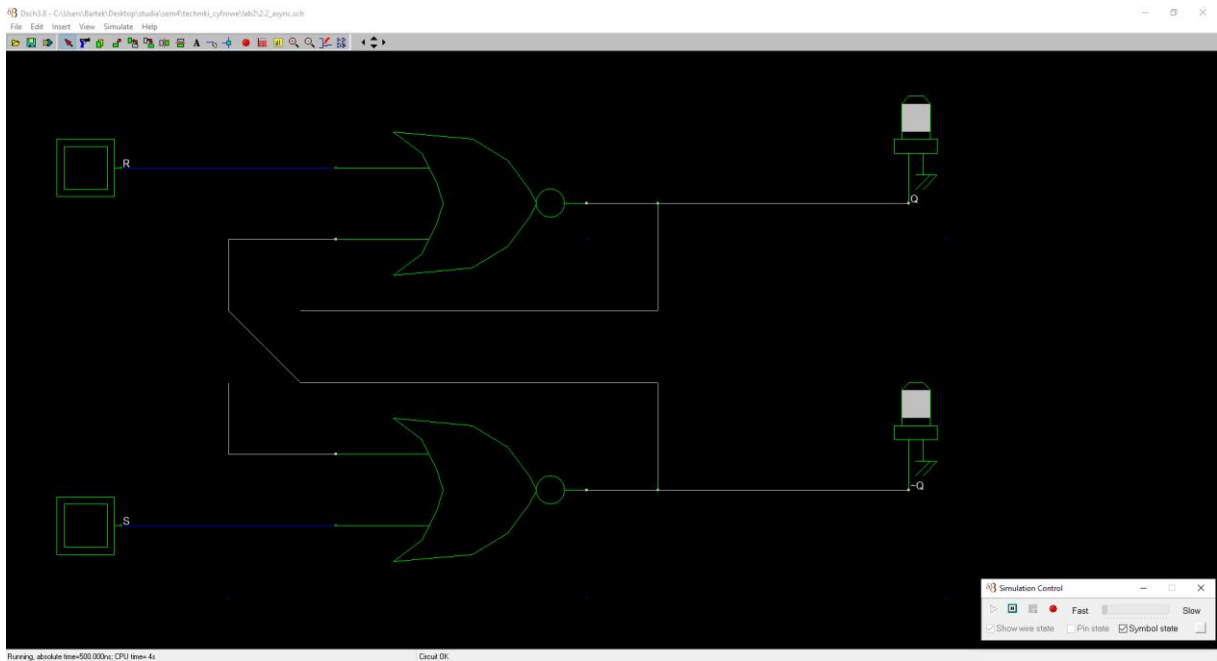
Tabela prawdy 4 Demultiplexer

Przebieg czasowy 3multiplexer i demultiplexer

2.2. Przerzutniki RS

Przerzutnik powstaje dzięki sprzężeniu zwrotnemu wyjść z wejściami. Sprzężenie zwrotne powoduje, iż przerzutnik utrzymuje ostatni stan wyjść po przejściu stanów logicznych na wejściach w stan neutralny.

Schemat 5 Przerzutnik RS asynchroniczny

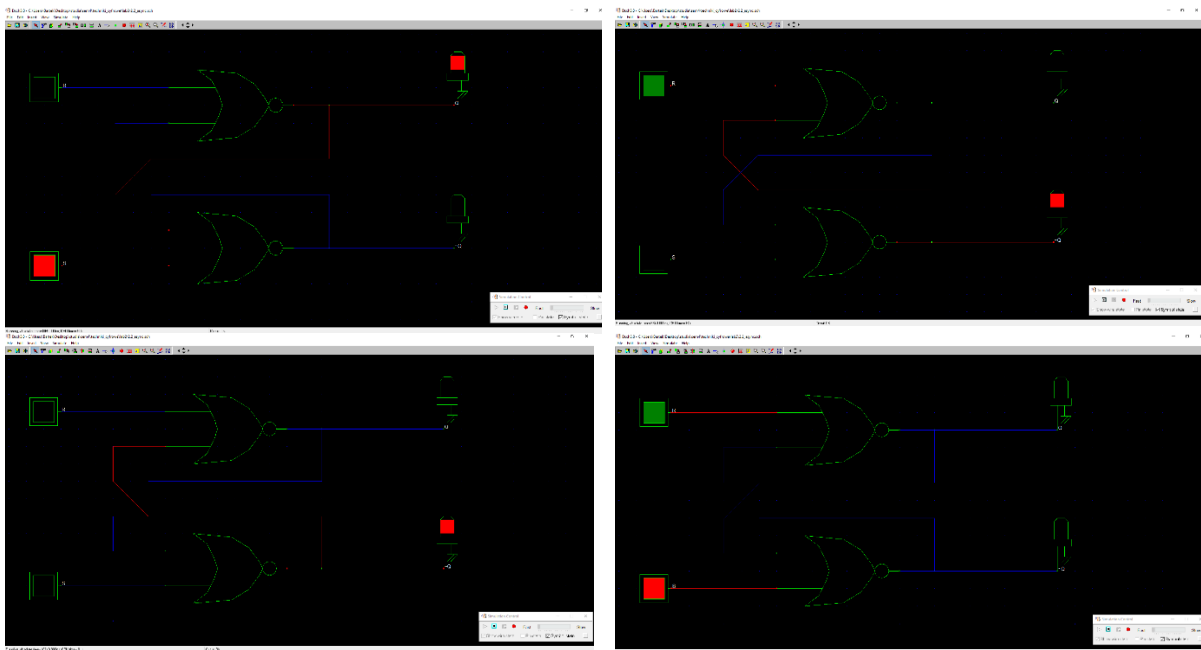
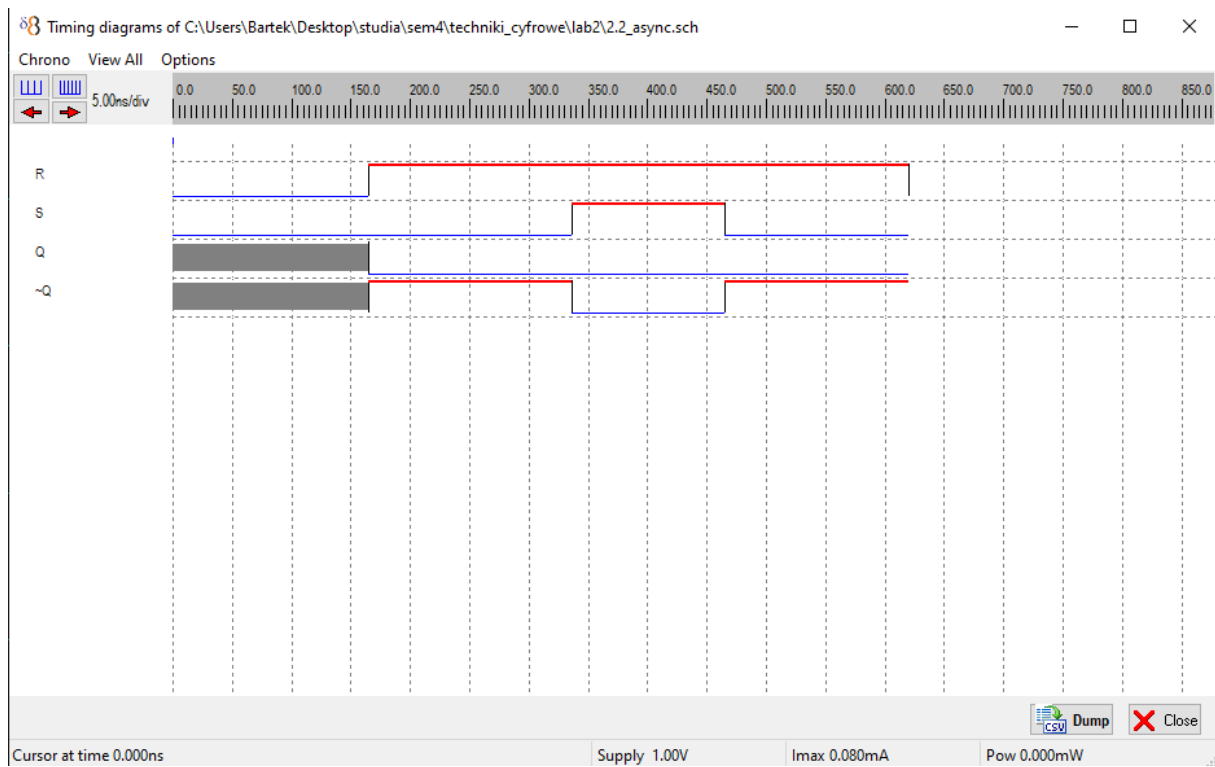

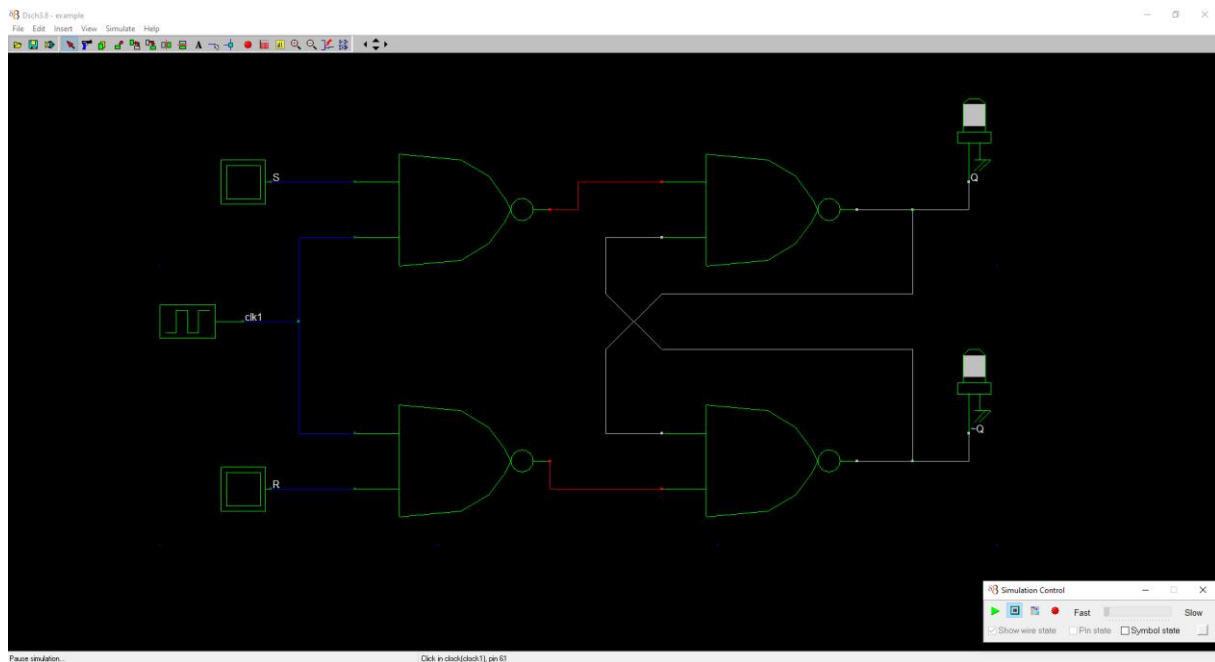
Tabela wyników 4 Przerzutnik RS asynchroniczny

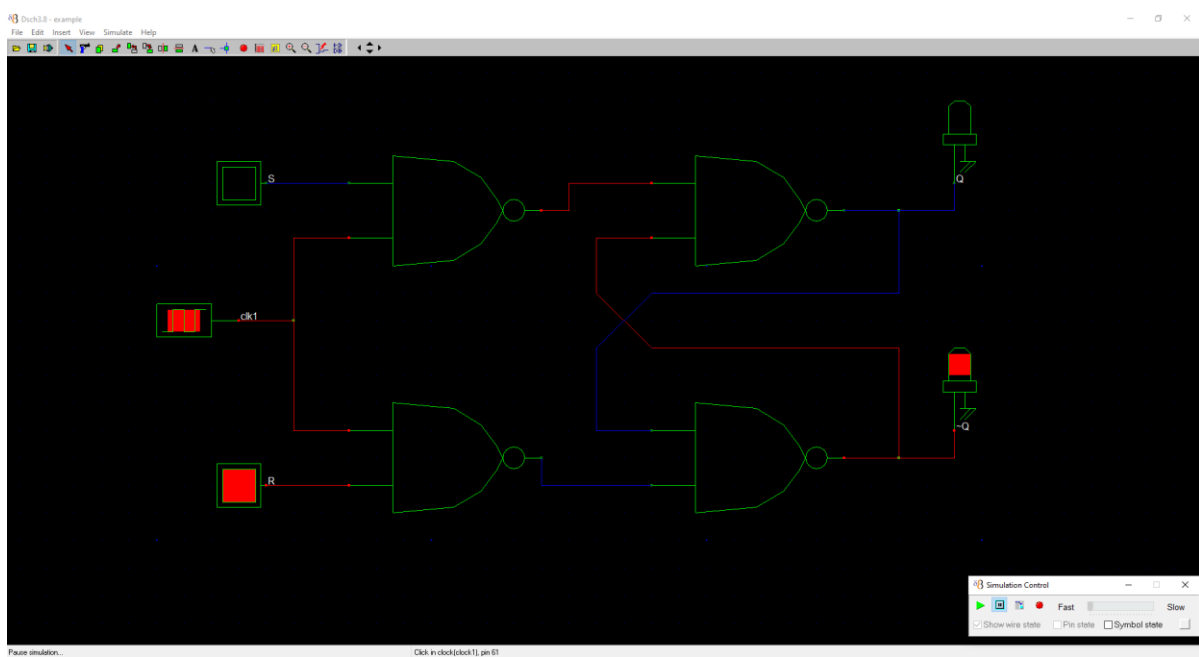
Przebieg czasowy 4 przerzutnik asynchroniczny

R	S	Q	$\sim Q$
0	1	1	0
1	0	0	1
0	0	Q_{n-1}	$\sim Q_{n-1}$
1	1	0	0

Tabela prawdy 5 Przerzutnik RS asynchroniczny

Schemat 6 Przerzutnik RS synchroniczny

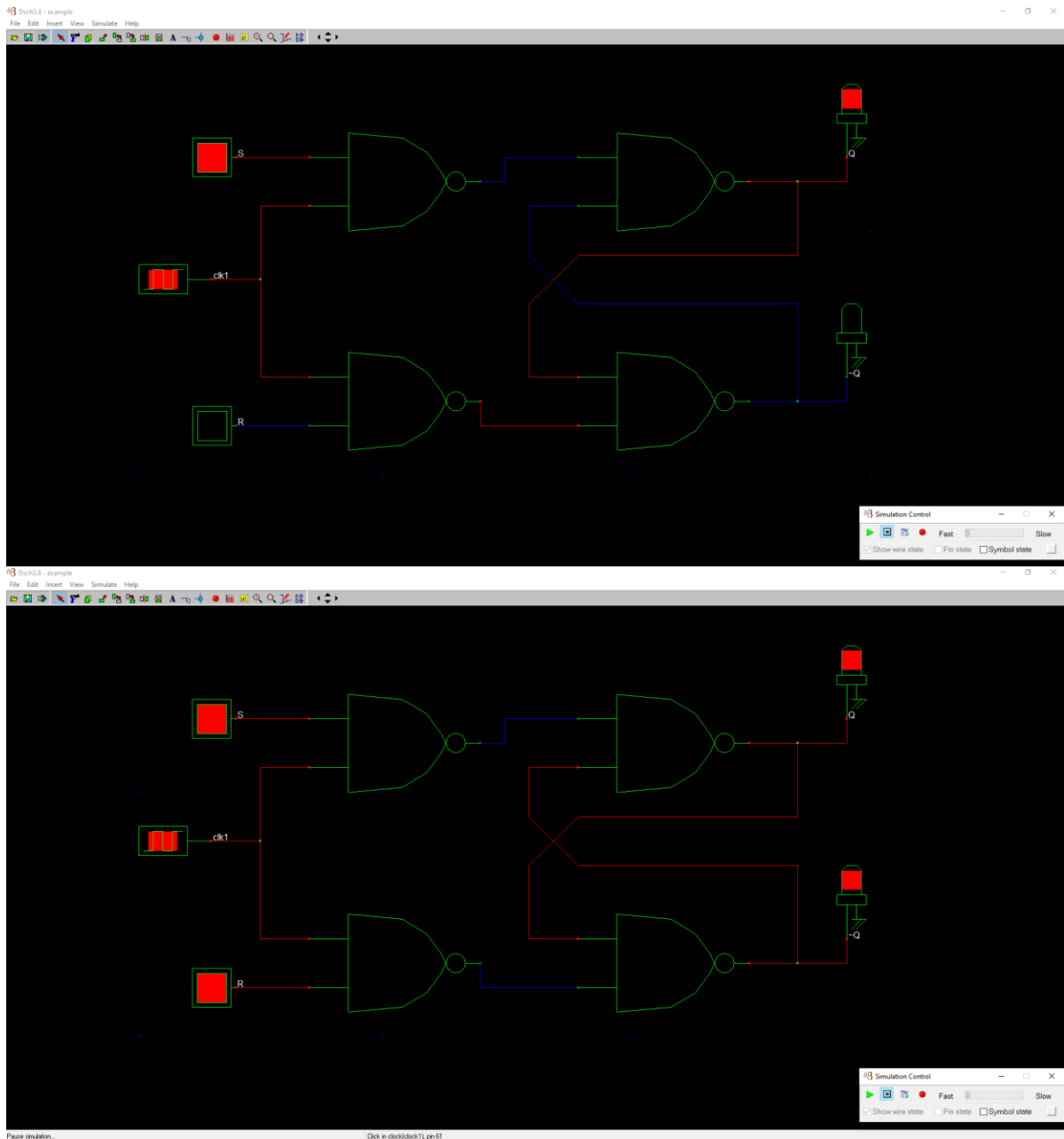
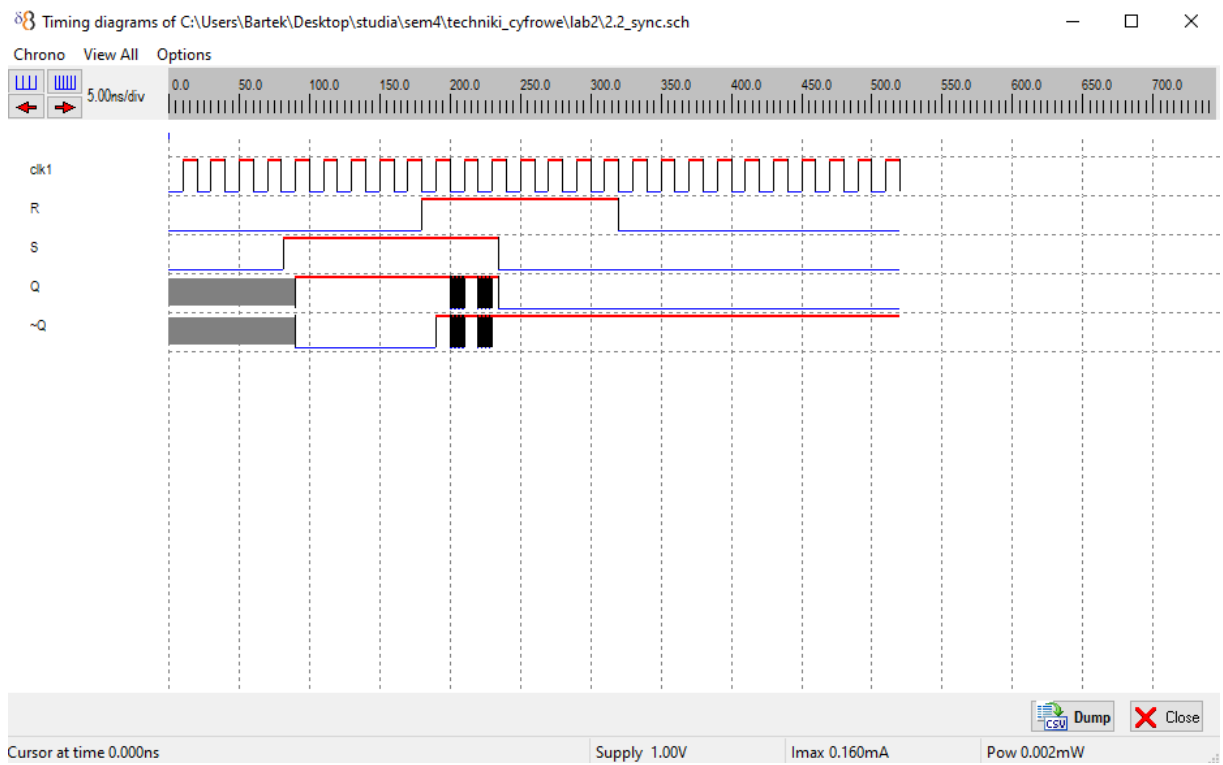

Tabela wyników 5 Przerzutnik RS synchroniczny

S	R	C	Q	$\sim Q$
X	X	0	Q_{n-1}	$\sim Q_{n-1}$
0	0	X	Q_{n-1}	$\sim Q_{n-1}$
1	0	1	1	0
0	1	1	0	1
1	1	1	1	1

Tabela prawdy 6 Przerzutnik RS synchroniczny

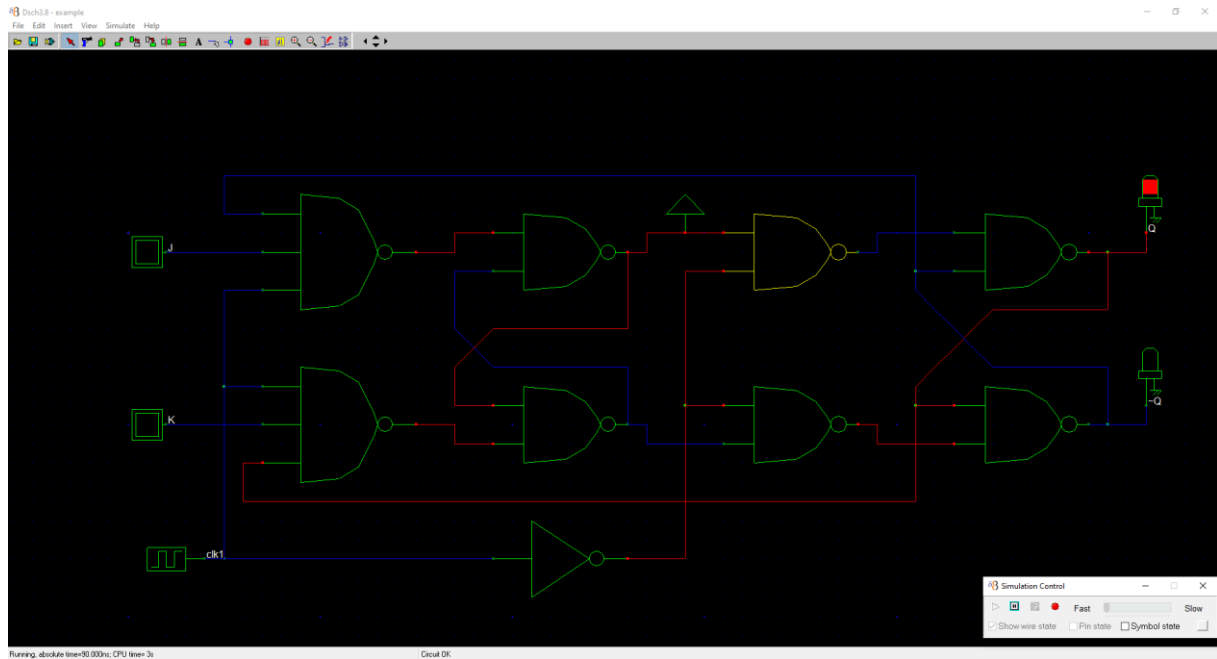

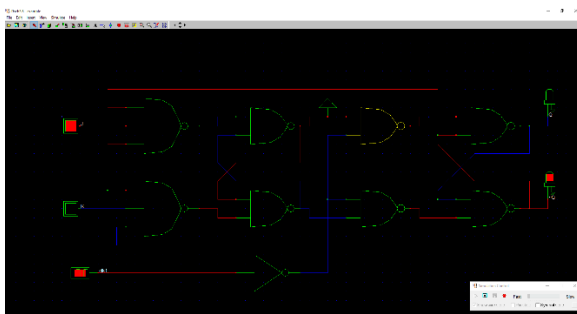
Przebieg czasowy Sprzerzutnik synchroniczny

2.3. Przerzutnik synchroniczny JK w układzie Master-Slave

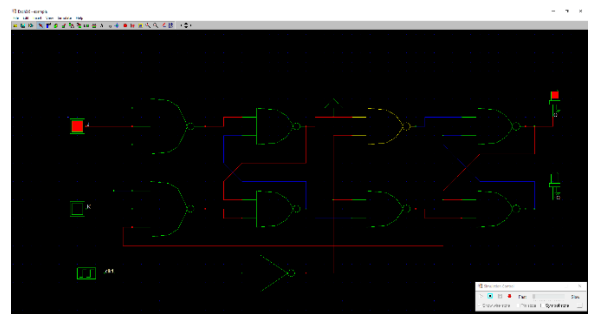
Wyzwalanie przerzutnika następuje tylko w momencie przejścia sygnału zegara ze stanu 1 na 0. Natomiast czas pomiędzy kolejnymi zboczami sygnału zegarowego może być dowolnie długi.

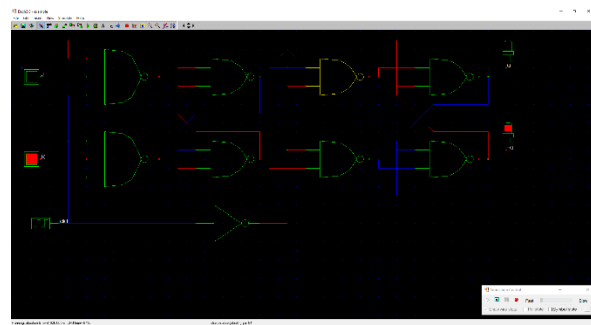
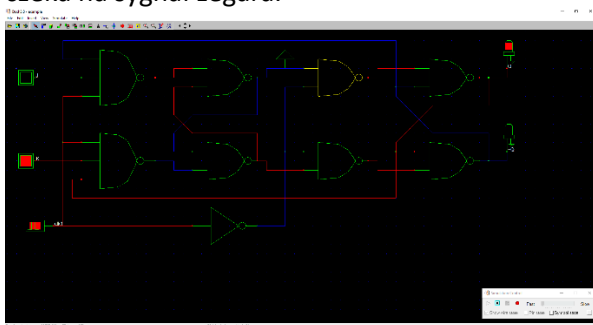
Schemat 7 Przerzutnik J-K Master Slave

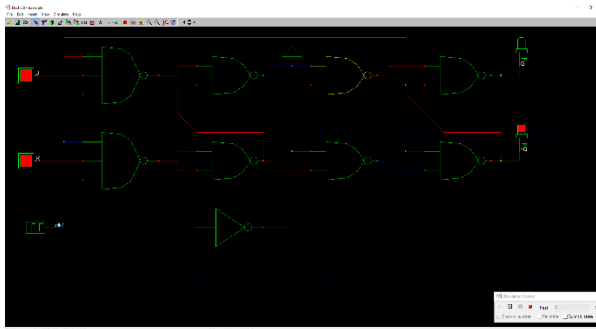

Pamięć przerzutnika Slave, mimo wysokiego stanu przerzutnika Master, sprawia, że Slave czeka na sygnał zegara.

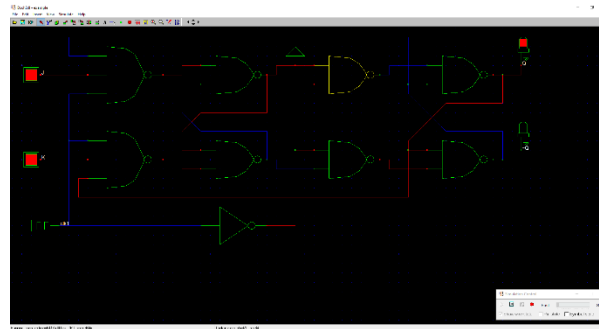

Utwierdzenie stanu przez przerzutnik Slave na sygnał niskiego stanu zegara.

Rozbudowanie przerzutnika o dodatkowy człon bramek skutkuje brakiem sygnału zabronionego.

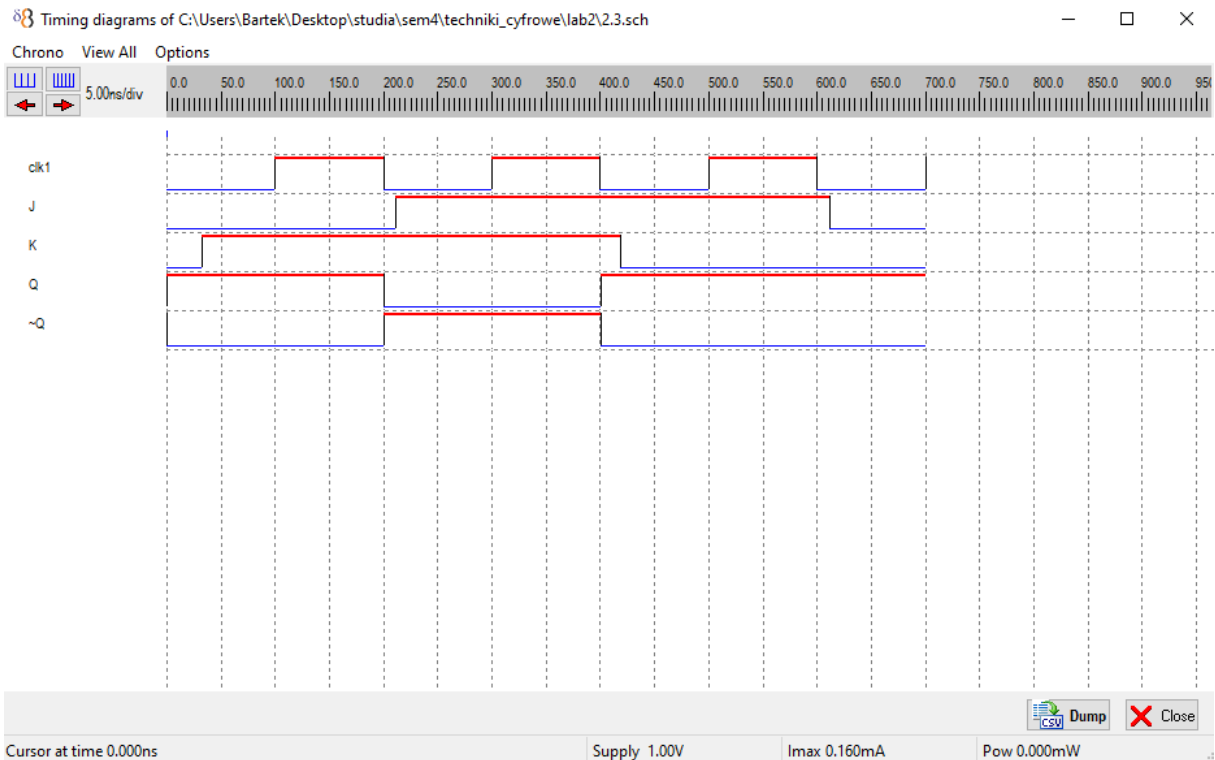

W tym układzie (Master-Slave), przerzutnik na sygnał zegara będzie zmieniał stan wyjść na przemian.

Tabela wyników 6 Przerzutnik J-K Master Slave

J	K	C	Q
X	X	0	Q_{n-1}
X	X	1	Q_{n-1}
0	0	X	Q_{n-1}
1	0	$1 \rightarrow 0$	1
0	1	$1 \rightarrow 0$	0
1	1	$1 \rightarrow 0$	$\sim Q_{n-1}$

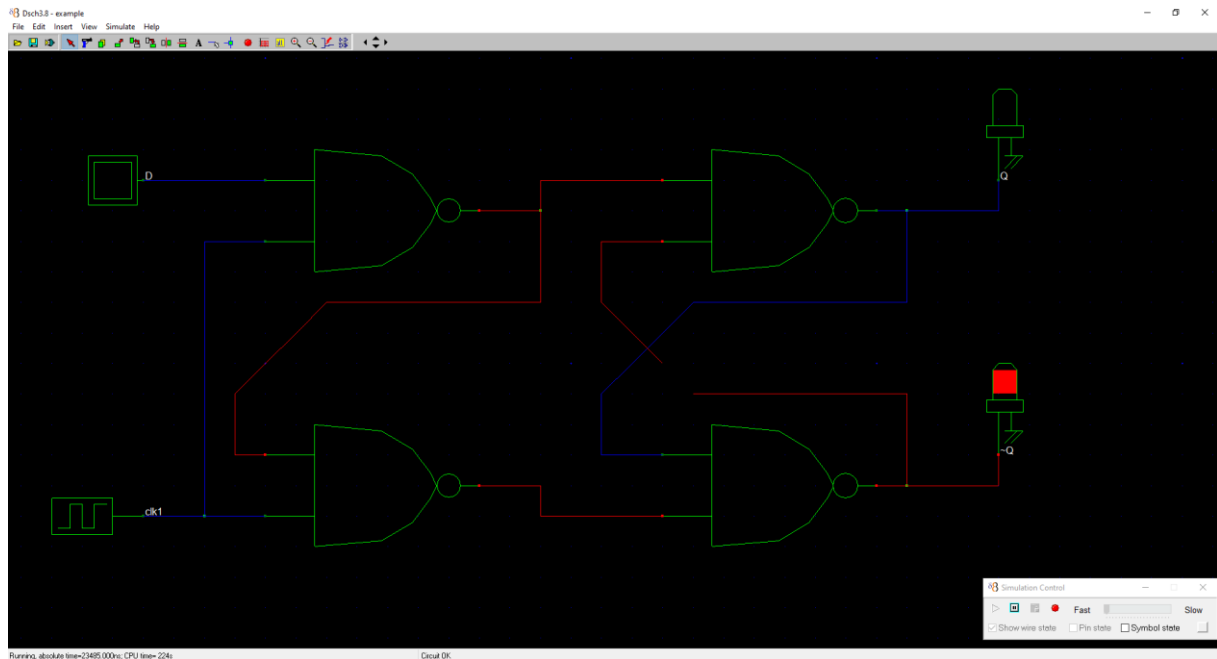
Tabela prawdy 7 Przerzutnik J-K Master Slave

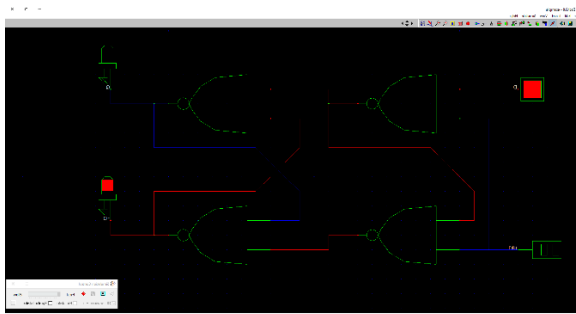
Przebieg czasowy 6 przerzutnik J-K SM

2.4. Przerzutnik D, w wersji statycznej oraz transmisyjnej

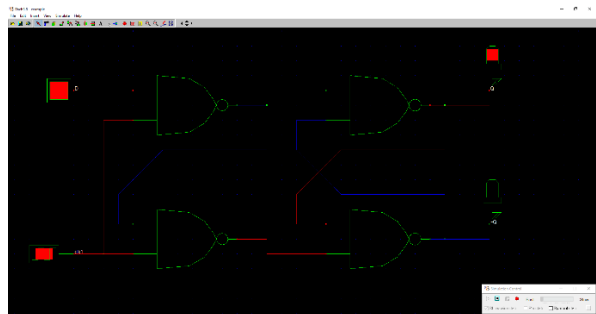
Gdy wejście zegarowe C jest w stanie nieaktywnym, przerzutnik pamięta swój poprzedni stan. Gdy wejście C przechodzi w stan aktywny, do przerzutnika zostaje wpisany stan wejścia D, tzn. na wyjściu Q pojawia się ten sam stan, który występuje na wejściu D. Gdy wejście zegarowe C powróci w stan nieaktywny, wpisany z wejścia D stan jest pamiętany w przerzutniku. Zwróć uwagę, iż w przerzutniku D nie występują stany zabronione.

Schemat 8 Przerzutnik D statyczny

Przerzutnik czeka na stan wysoki zegara

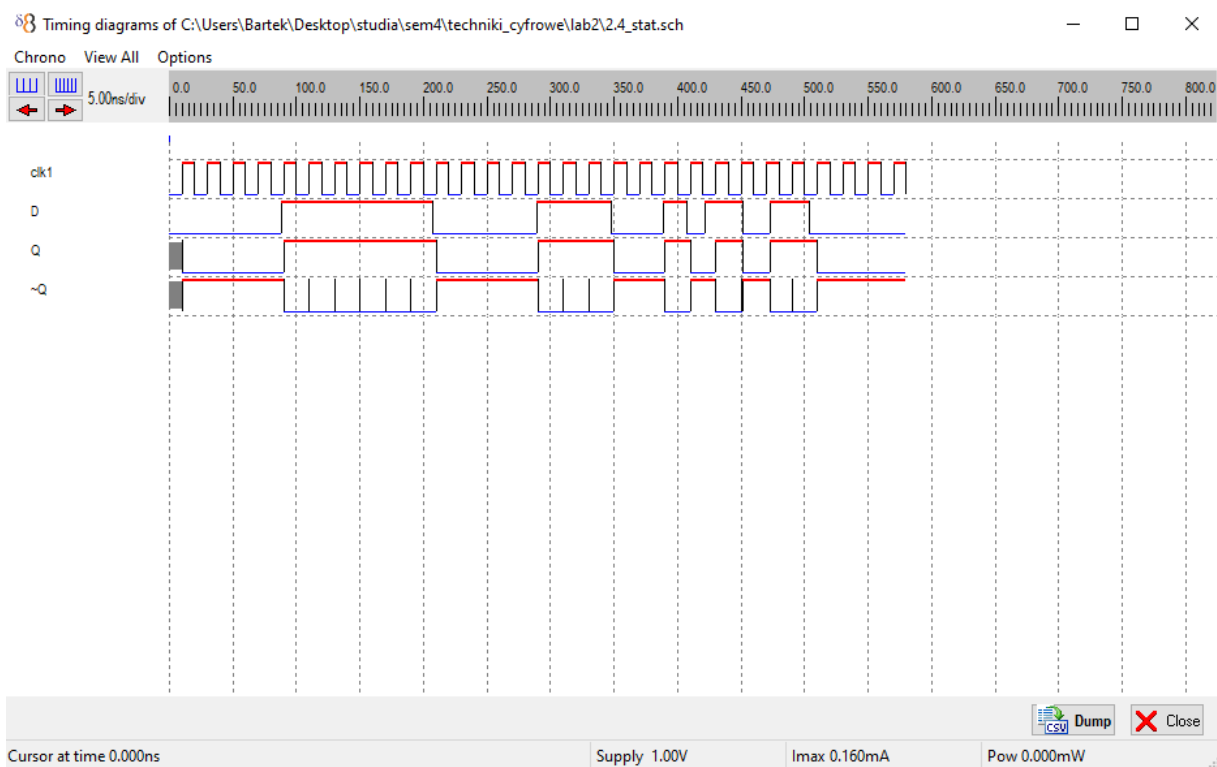

Przerzutnik zmienia stan wyjściowy przy wysokim stanie zegara

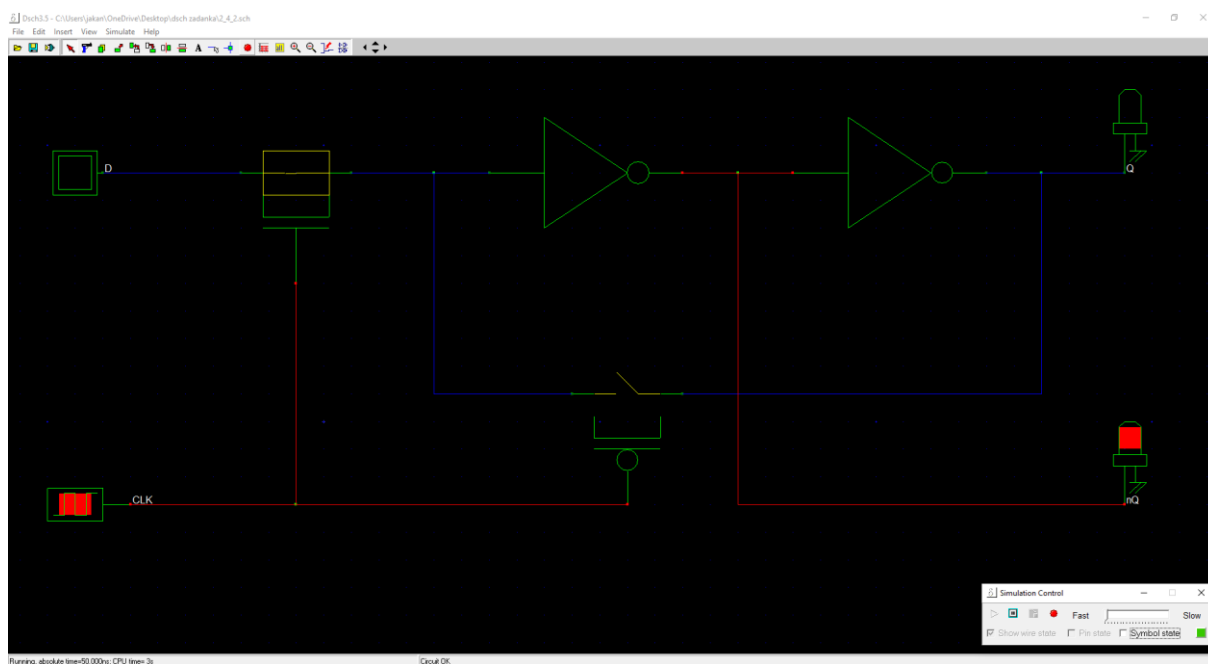
Tabela wyników 7 Przerzutnik statyczny

D	C	Q	$\sim Q$
X	0	Q_{n-1}	$\sim Q_{n-1}$
0	1	0	1
1	1	1	0

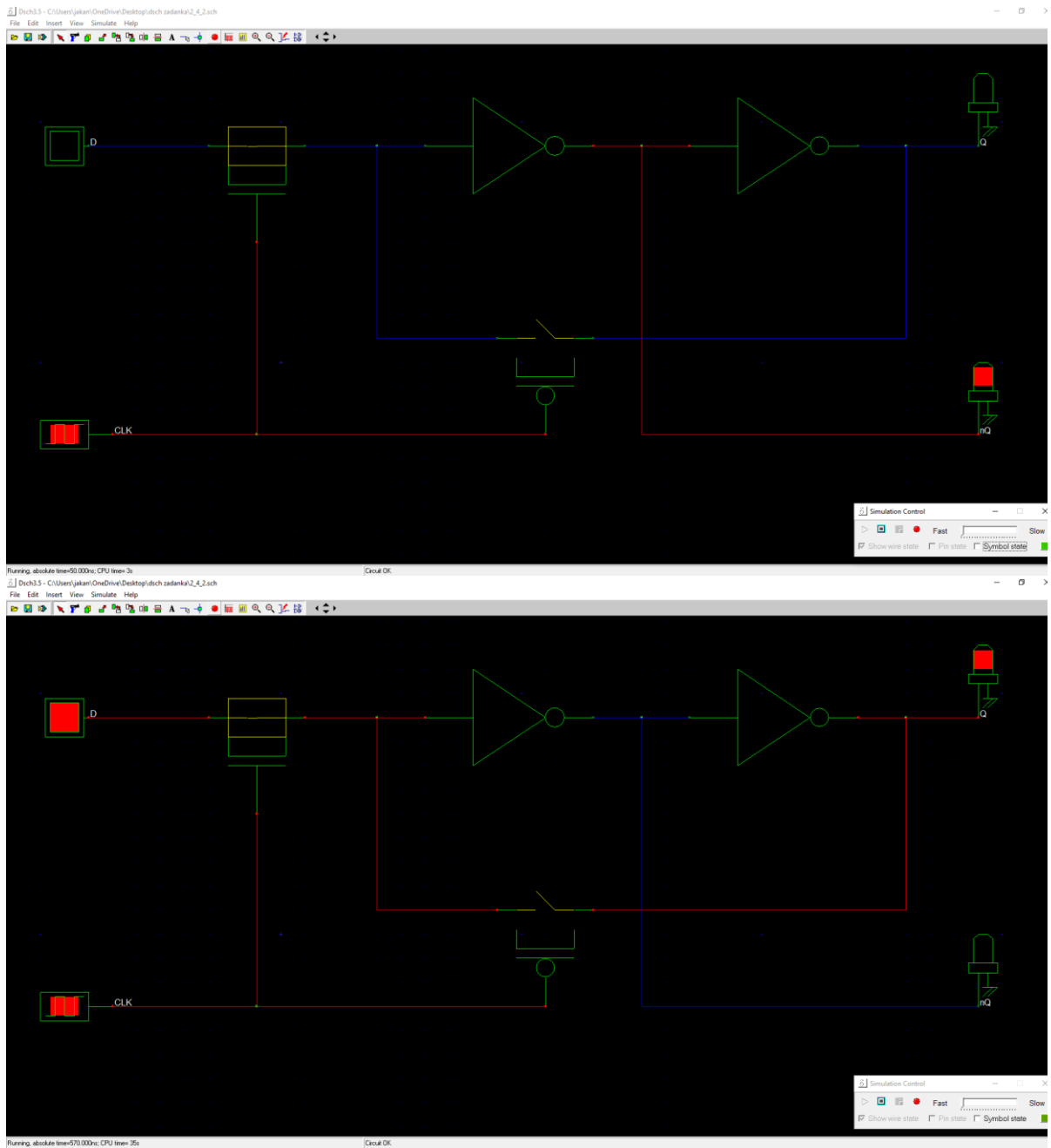
Tabela prawdy 8 Przerzutnik D statyczny

Przebieg czasowy 7przerzutnik D statyczny

Schemat 9 Przerzutnik D transmisyjny

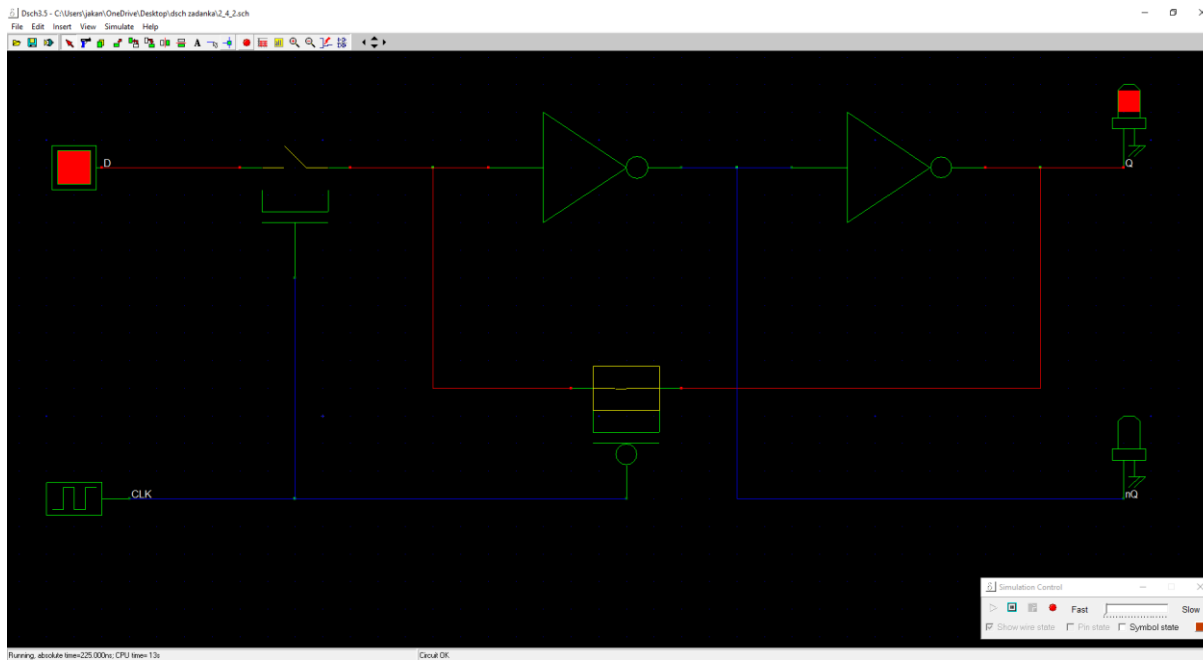
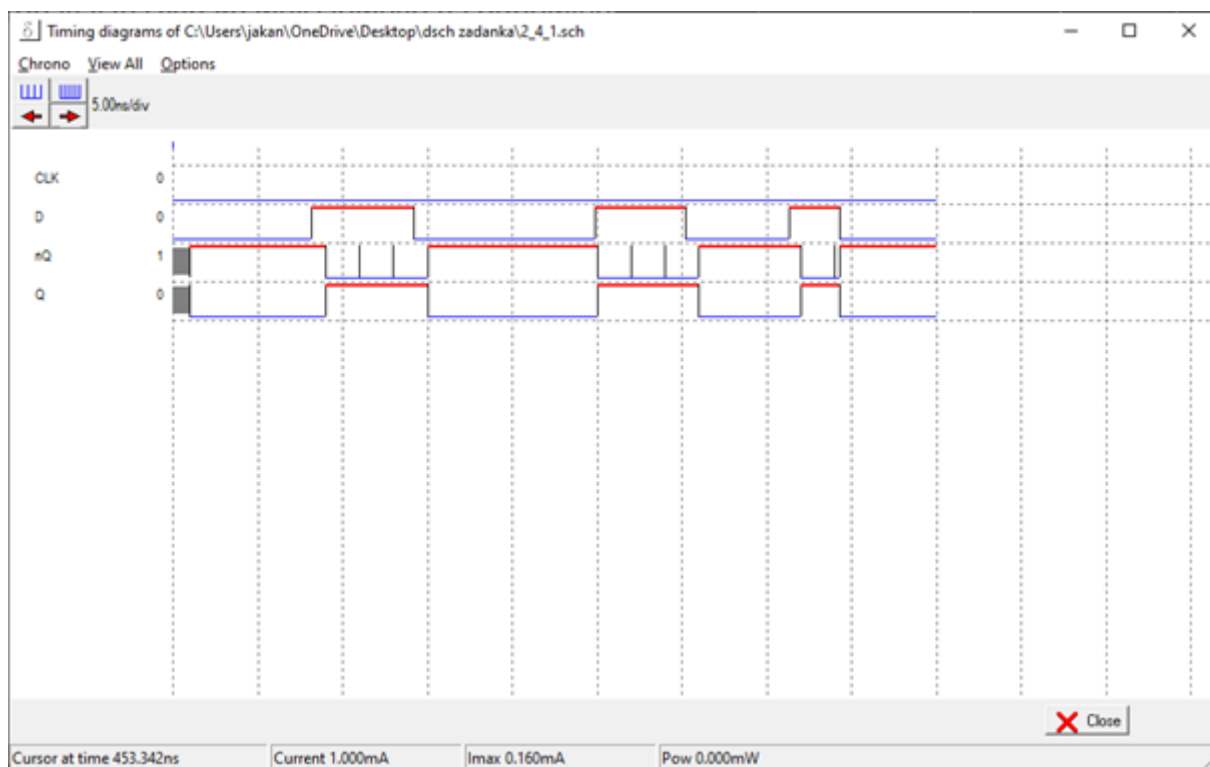

Tabela wyników 8 Przerzutnik D transmisyjny

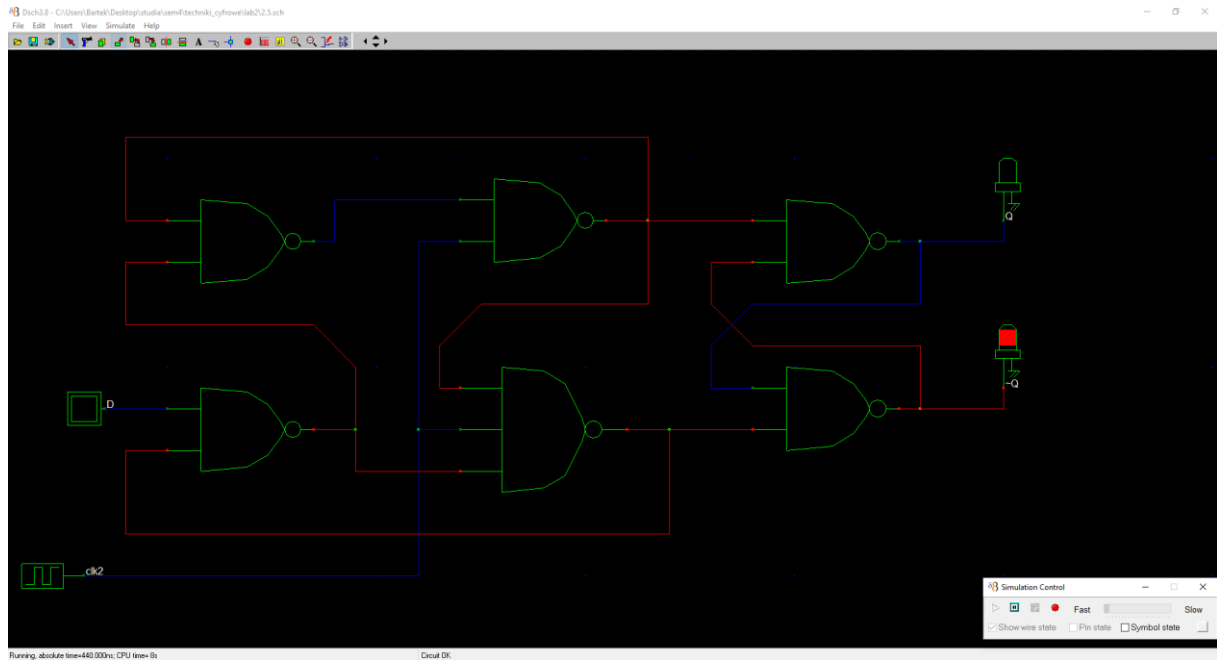
Przebieg czasowy 8przerzutnik D transmisyjny

Czas propagacji sygnału może to sprawiać kłopoty w odpowiednio szybkim przekazywaniu sygnału wejściowego na odpowiednie wyjście bramki CMOS.

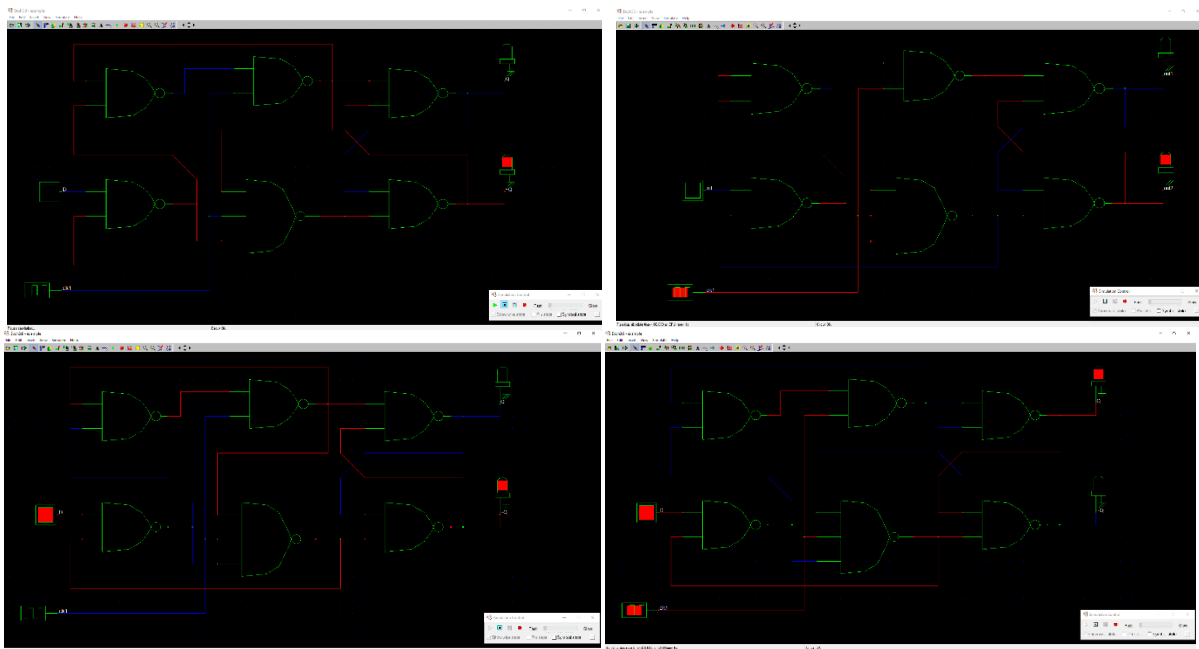
Przerzutnik D typu transmisyjnego ma początkowo niezainicjalizowane stany wyjściowe.

2.5 Przerzutnik D wyzwany zboczem

Przerzutnik zapamiętuje stan wejścia D tylko przy odpowiedniej zmianie poziomu logicznego na wejściu zegarowym C. Architektura przypomina przerzutnik RS Master-Slave.

Schemat 10 przerzutnik D wyzwany zboczem

Przerzutnik czeka na sygnał od zegara

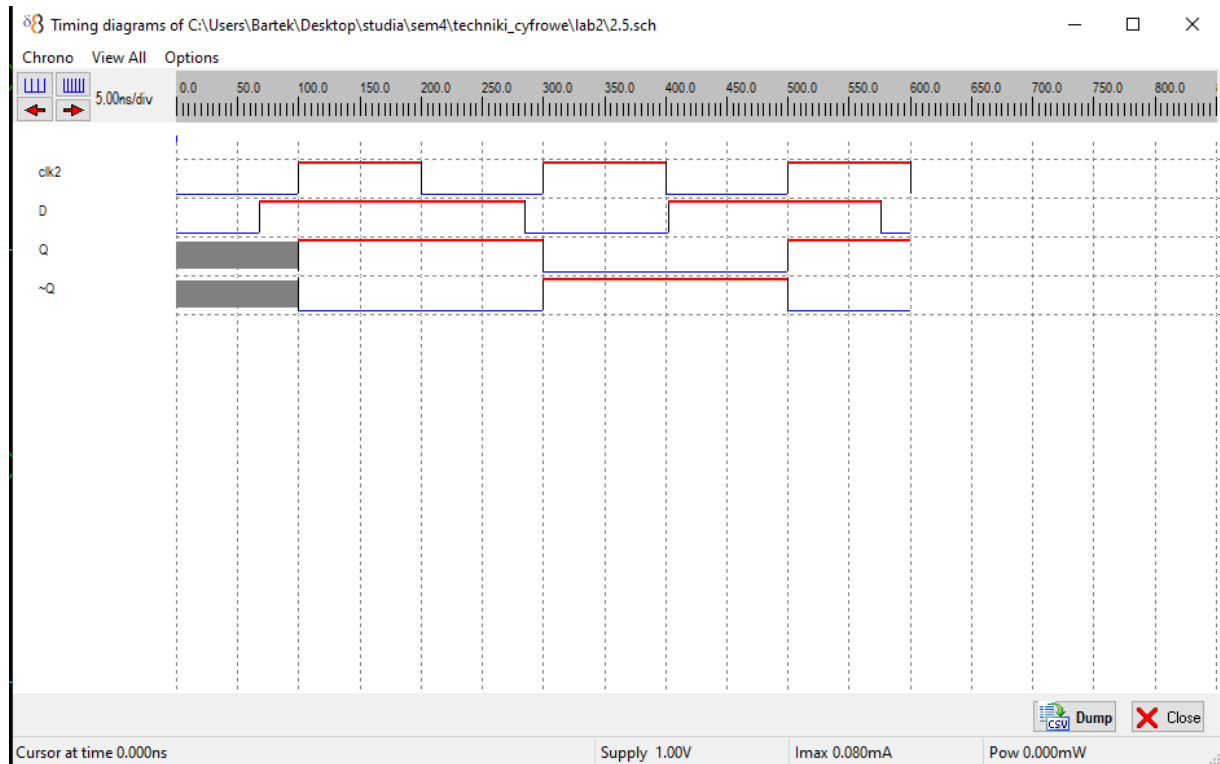
Przerzutnik dostał sygnał

Tabela wyników 9 przerzutnik D wyzwany zboczem

D	C	Q	$\sim Q$
0	X	0	1
1	$0 \rightarrow 1$	1	0
0	$0 \rightarrow 1$	0	1

Tabela prawdy 9 przerzutnik D wyzwalany zboczem

Przebieg czasowy 9 przerzutnik wyzwalany zboczem

3.1. Trzybitowy licznik synchroniczny

Sekwencja stanów dla licznika: 1, 3, 5, 7, 0

t	t+1
1	3
3	5
5	7
7	0
0	1

Tabela 1 sekwencji stanów

t			t+1		
q2	q1	q0	q2	q1	q0
0	0	0	0	0	1
0	0	1	0	1	1
0	1	1	1	0	1
1	0	1	1	1	1
1	1	1	0	0	0
0	0	0	0	0	1

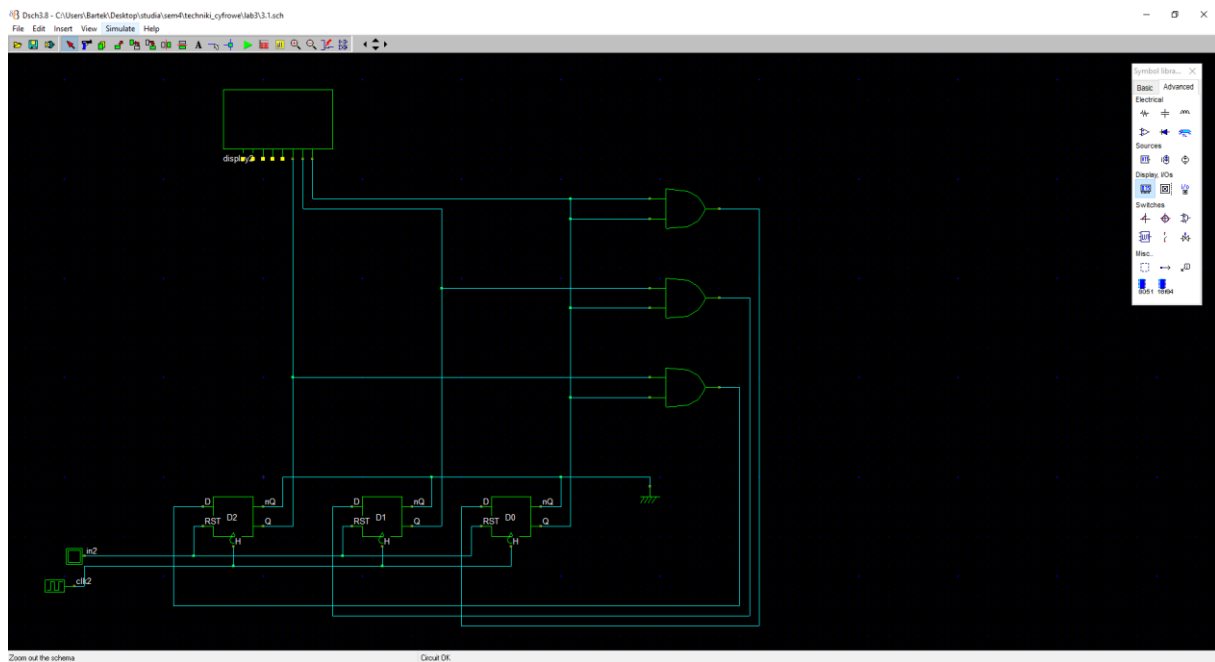
Tabela 2 stanów zakodowana na trzech bitach

		Q2 i Q1				
		00	01	11	10	
Q0	0	0	-	-	-	$D2 = Q0 * Q2$
	1	0	0	1	1	

		Q2 i Q1				
		00	01	11	10	
Q0	0	0	-	-	-	$D1 = Q0 * Q1$
	1	0	1	1	0	

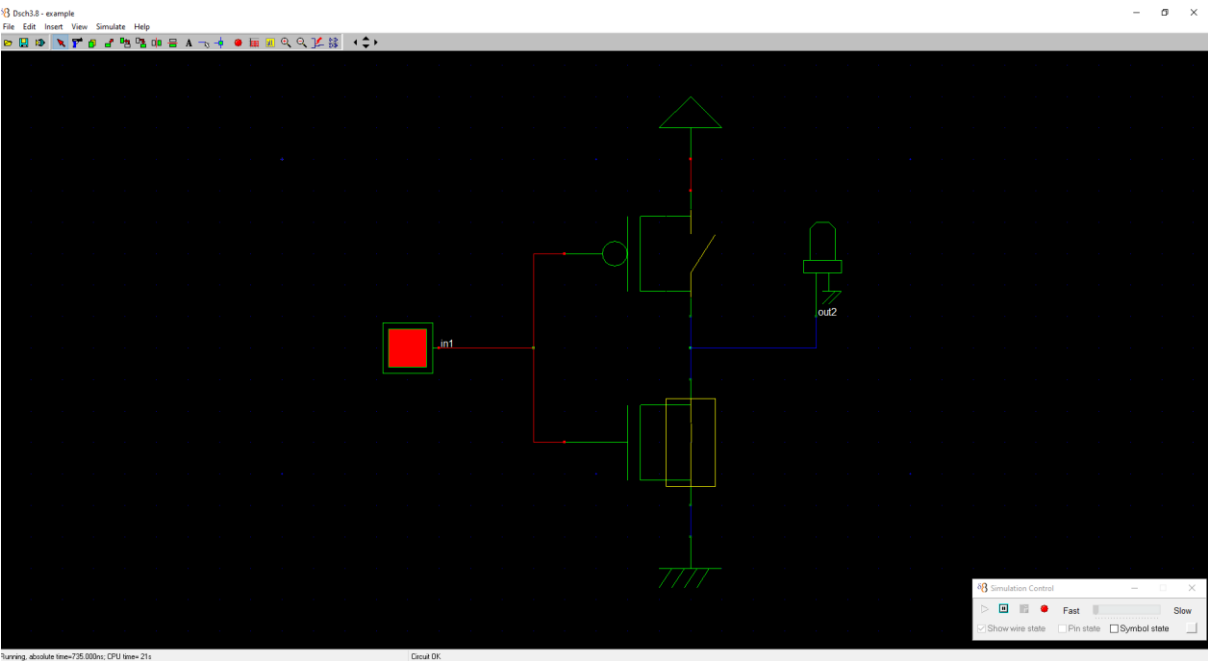
		Q2 i Q1				
		00	01	11	10	
Q0	0	0	-	-	-	$D0 = Q0$
	1	1	1	1	1	

Tabela 3 siatka Karnaugh dla przerzutników D0, D1, D2 wraz ze zminimalizowaną funkcją logiczną

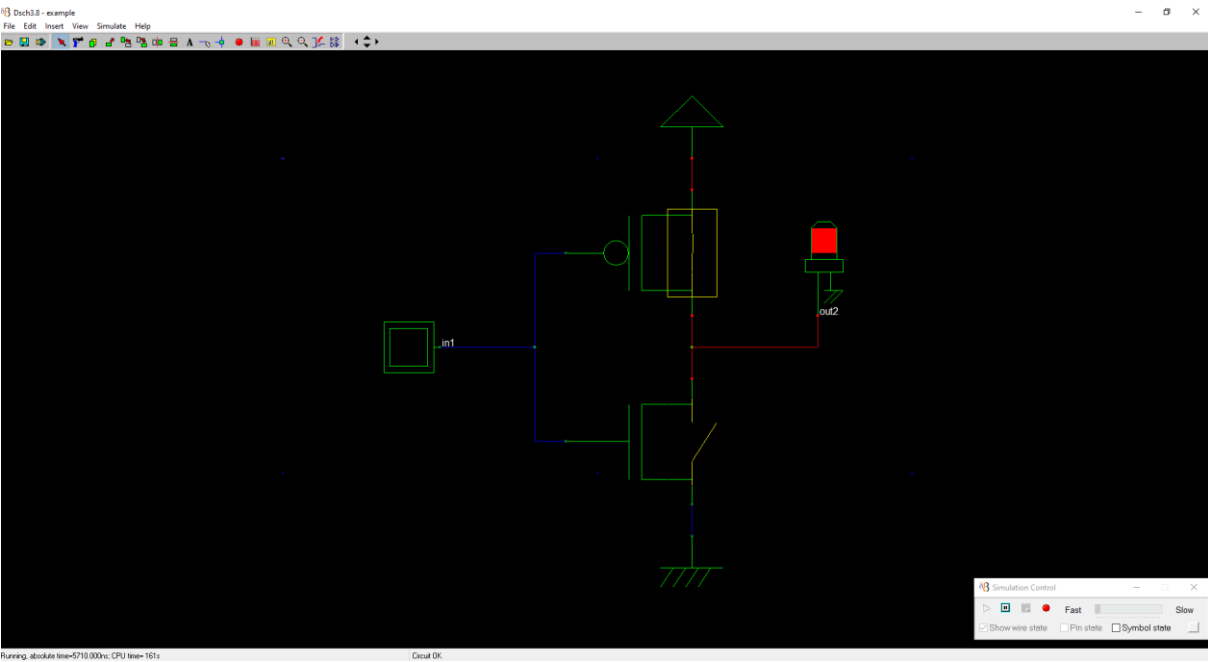

Schemat 11 licznik synchroniczny

4.1. Inwerter CMOS

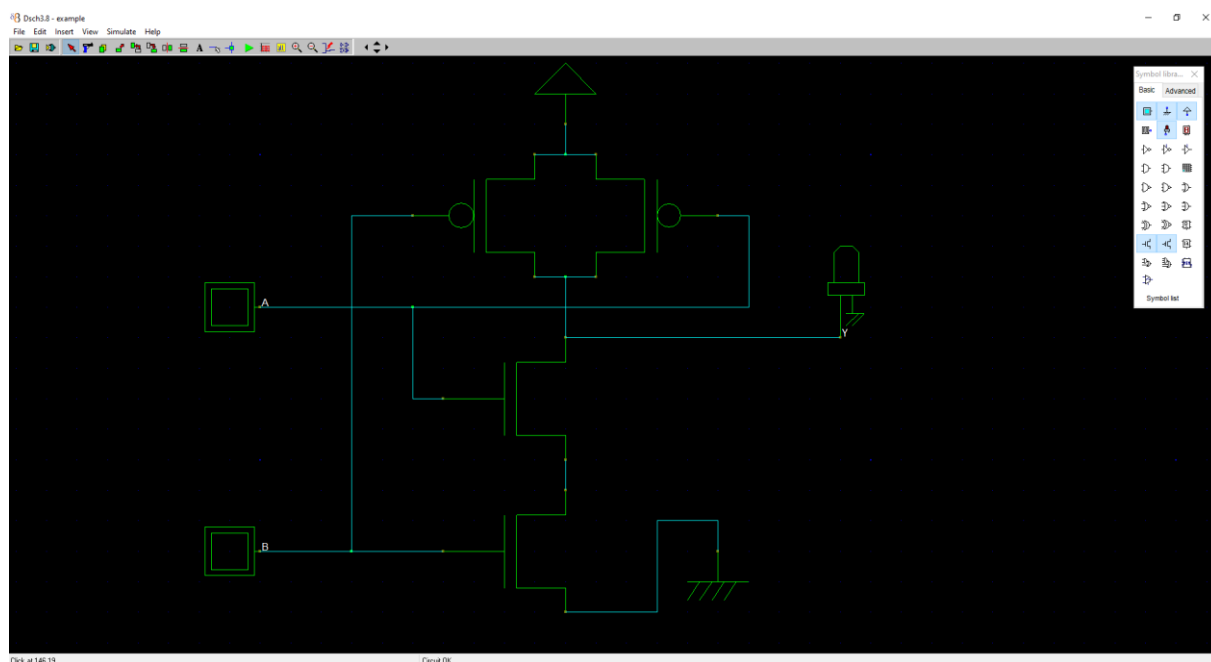
Schemat 12 Inwerter CMOS

IN	OUT
0	1
1	0

Tabela prawdy 10 Inwerter CMOS

4.2. Dwuwejściowe statyczne bramki logiczne CMOS

Schemat 13 bramka NAND

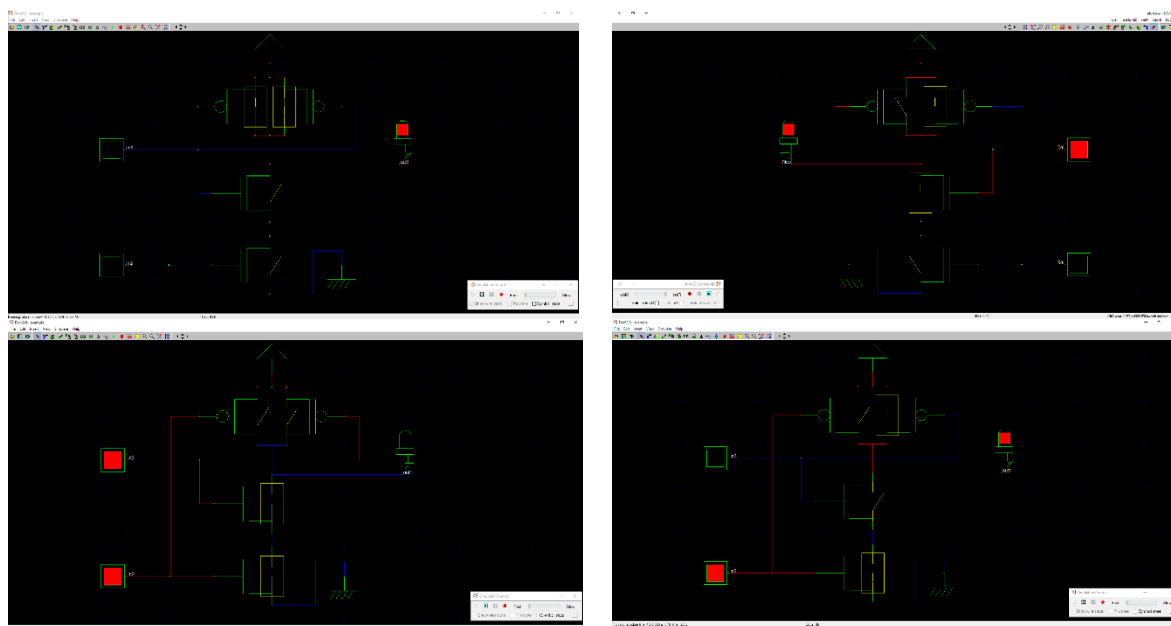
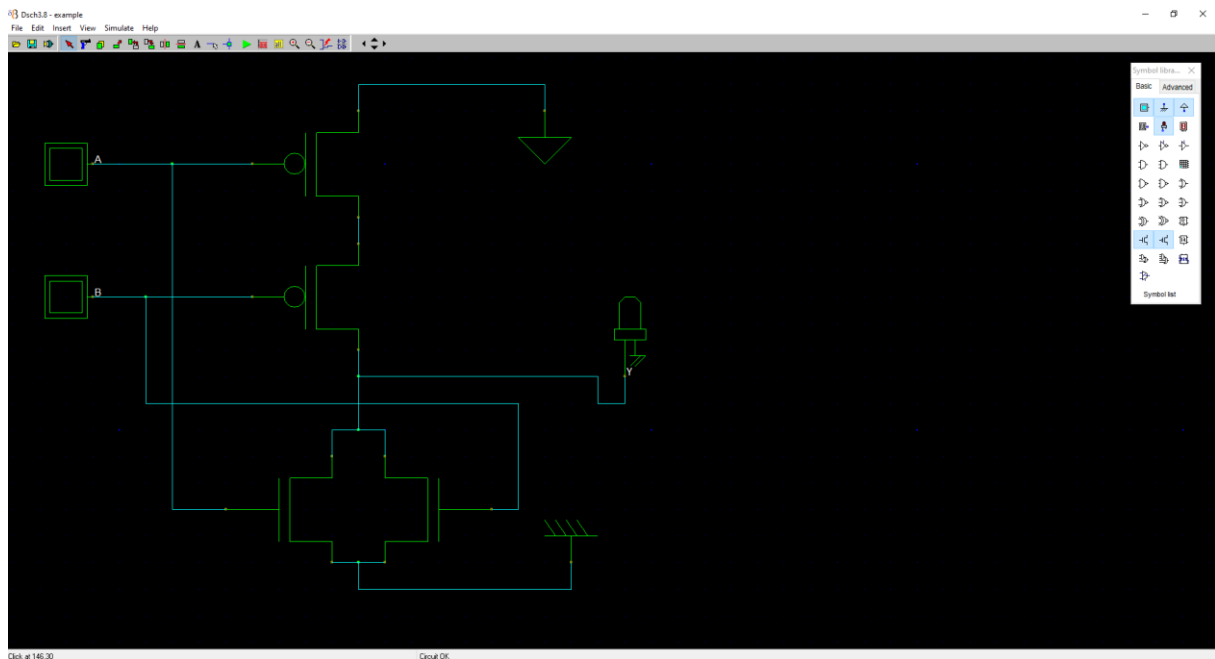

Tabela wyników 10 bramka NAND

A	B	Y
0	0	1
0	1	1
1	1	0
1	0	1

Tabela prawdy 11 bramka NAND

Schemat 14 bramka NOR

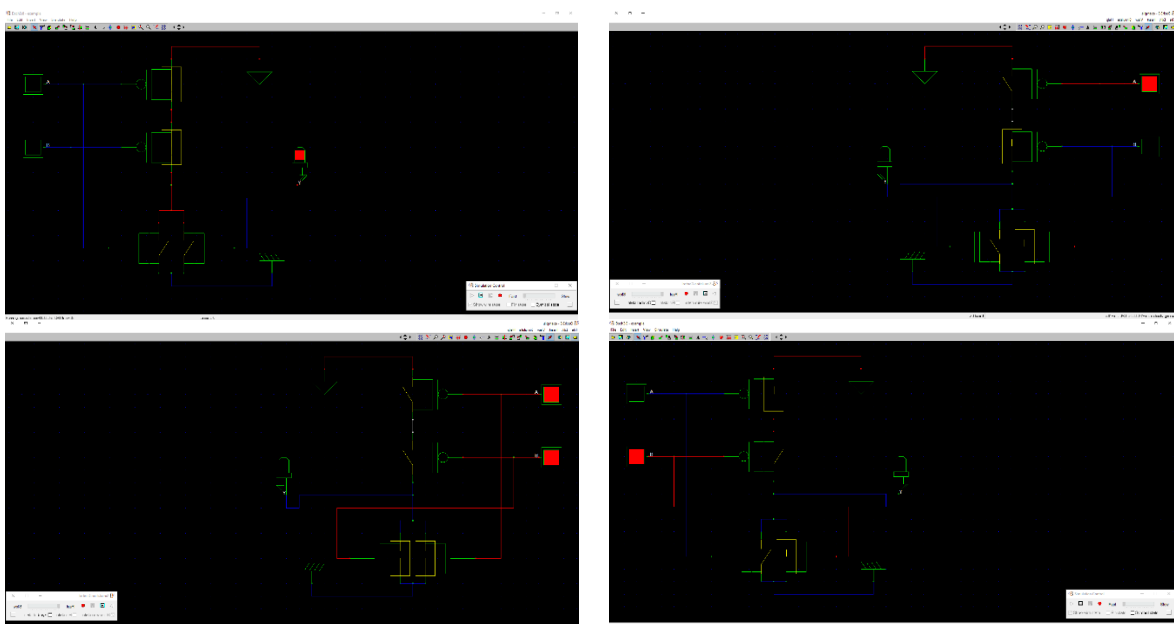

Tabela wyników 11 bramka NOR

A	B	Y
0	0	1
0	1	0
1	1	0
1	0	0

Tabela prawdy 12 bramka NOR

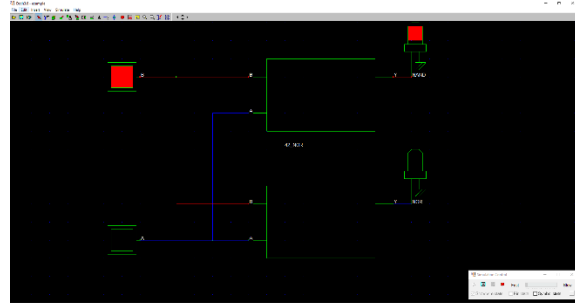
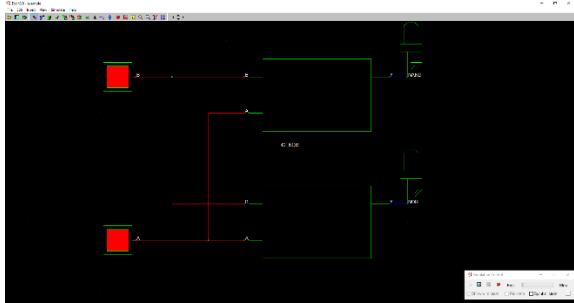
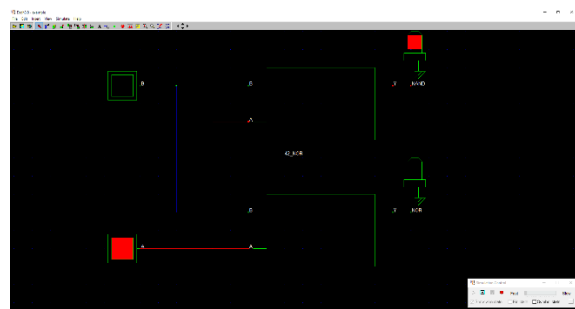
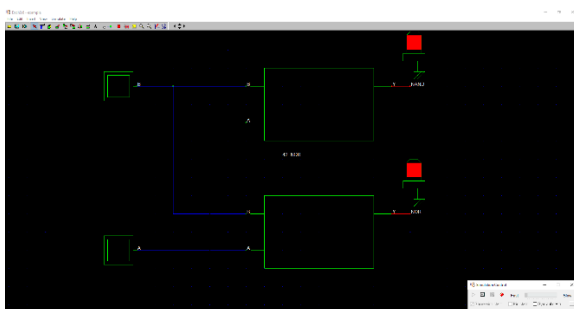
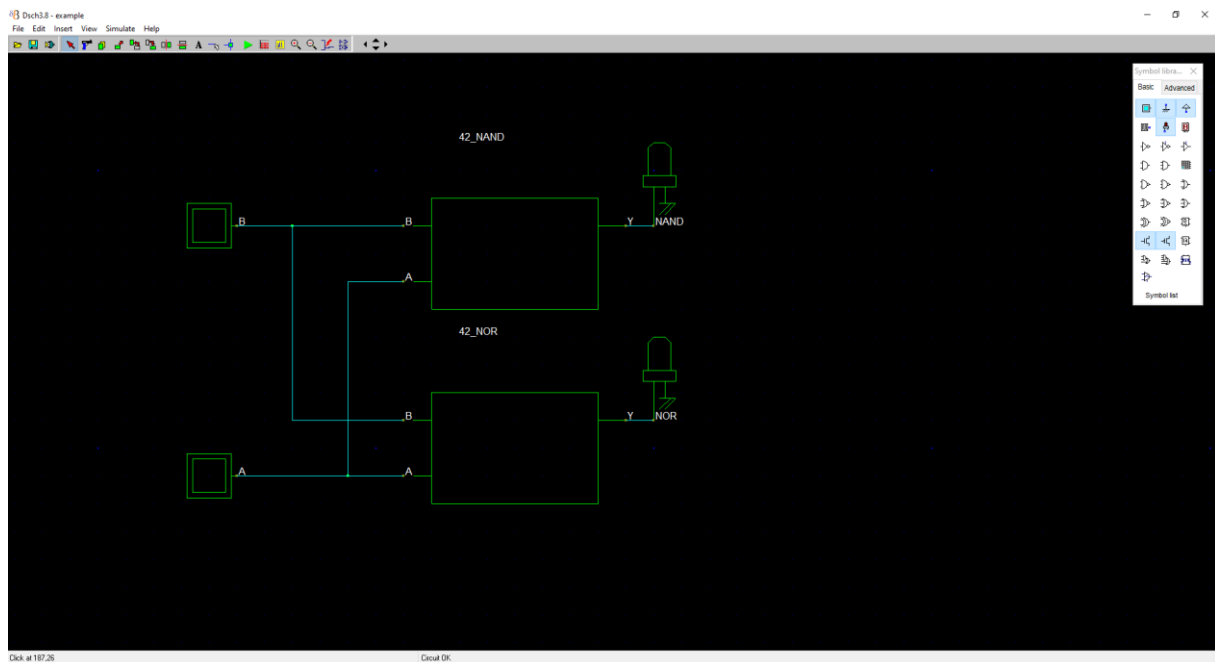
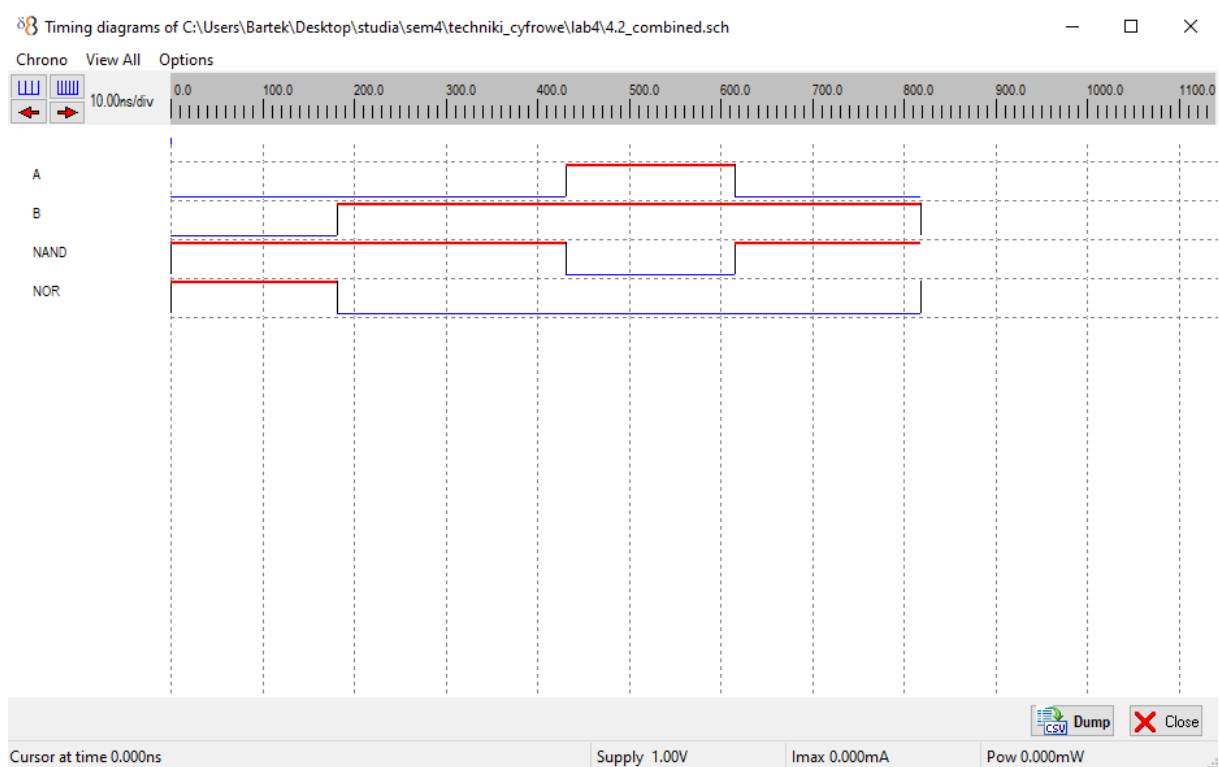

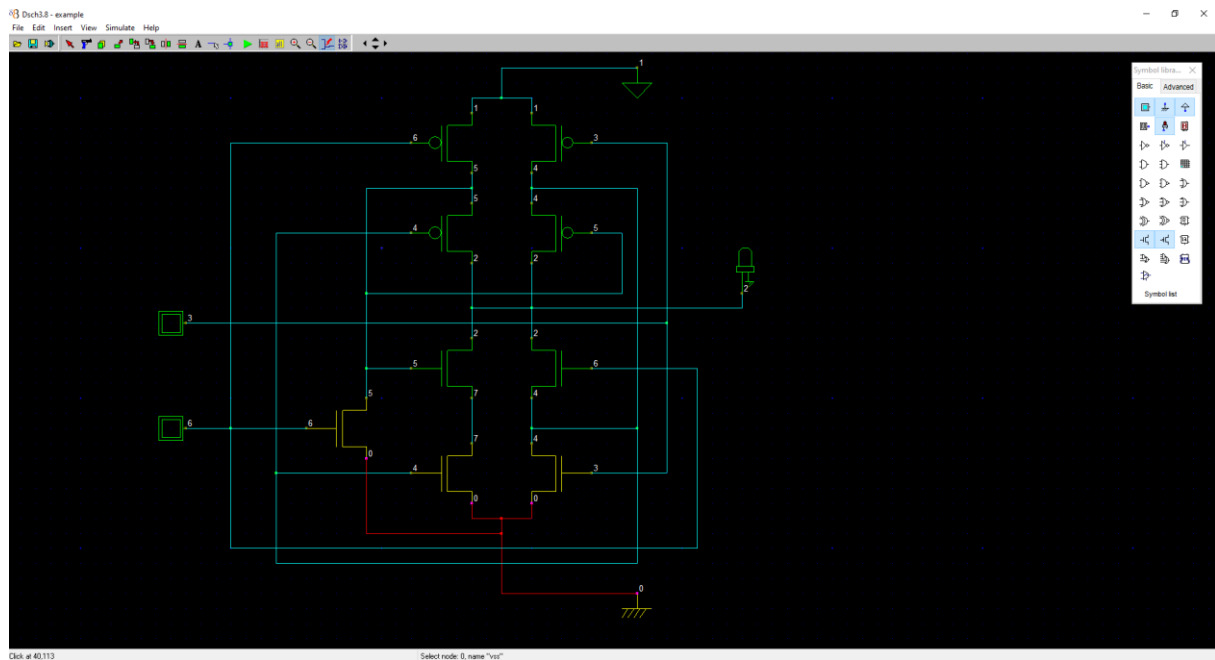
Tabela wyników 12 bramki CMOS

Przebieg czasowy 10 bramki CMOS

4.3. Bramka XOR, jako statyczna bramka logiczna CMOS

Schemat 15 bramka XOR

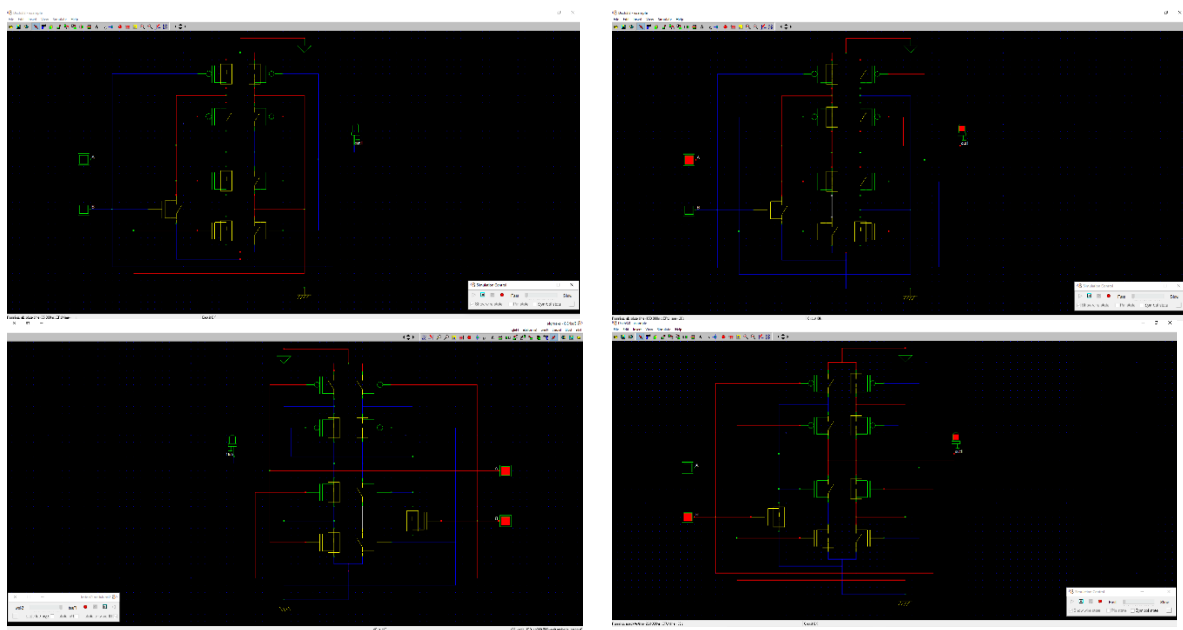
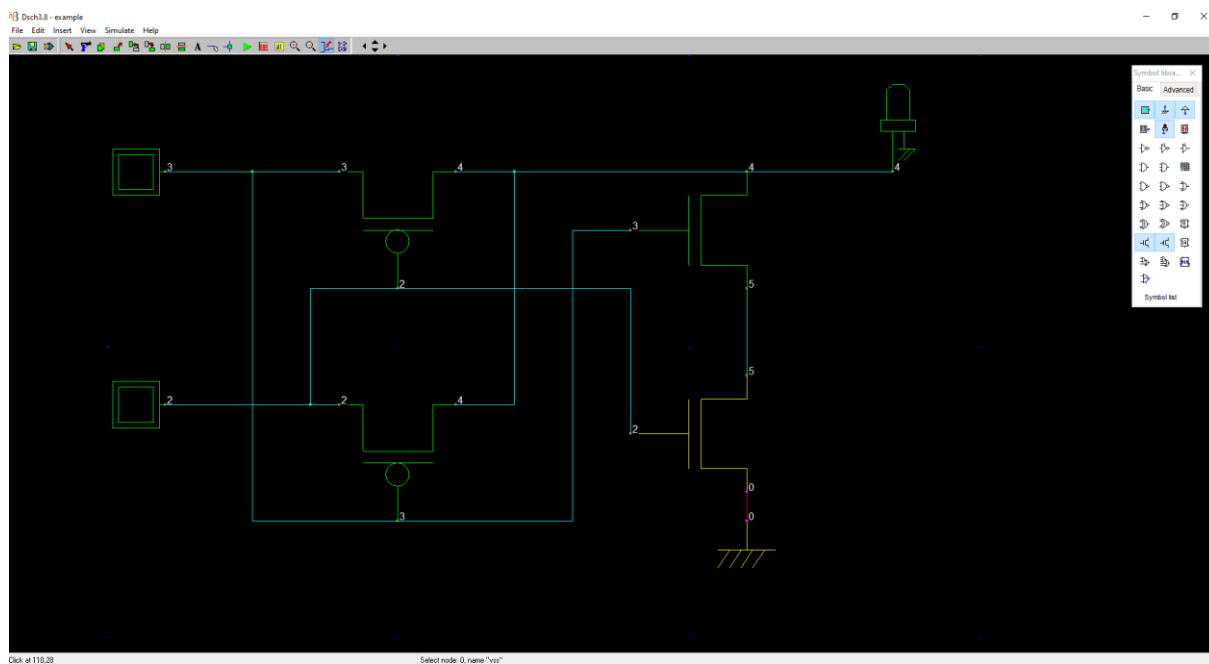

Tabela wyników 13 bramka XOR

A	B	Y
0	0	0
1	0	1
0	1	1
1	1	0

Tabela prawdy 13 bramka XOR

5.1. Transmisyjna bramka XOR

Schemat 16 transmisyjna bramka XOR

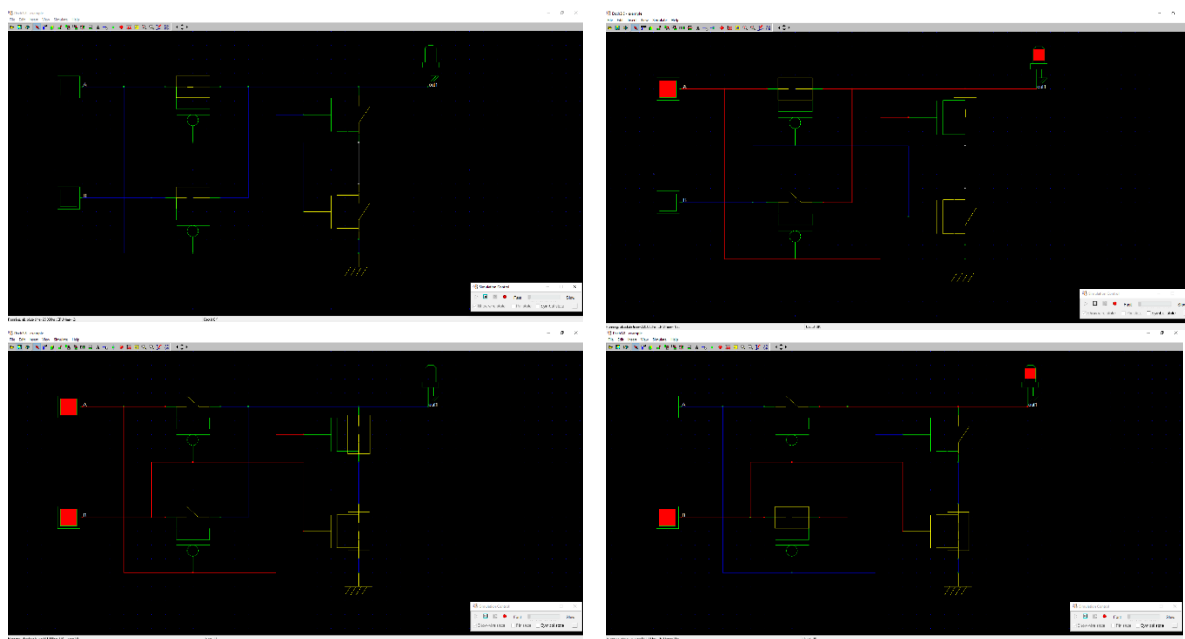

Tabela wyników 14 transmisyjna bramka XOR

A	B	Y
0	0	0
1	0	1
0	1	1
1	1	0

Tabela prawdy 14 transmisyjna bramka XOR